

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมชุมชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์: กรณี ประเพณีการแข่งขันเรือ จังหวัดน่าน (The Development of Community Innovation for the Creative Health Promotion: A Case of the Traditional Boat Racing, Nan Province) มี วัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์บริบทแวดล้อมและสถานการณ์ของประเพณีการแข่งขันเรือ จังหวัดน่าน 2) วิเคราะห์พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังของกลุ่มผู้แสดงทางสังคม (Social Actor) ที่เกี่ยวข้องกับประเพณีการแข่งขันเรือ 3) เสนอแนวทางการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วง เทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

กระบวนการค้นคว้าในการวิจัย

ผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่าสถานการณ์และ สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับประเพณีแข่งเรือ จังหวัดน่าน ส่งผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและสุขภาพของคนในชุมชนและผู้แสดงทางสังคม (Social Actor) ที่เกี่ยวข้อง (รัตนพร ทองเขียว, 2552-2553) โดยสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งเกิดขึ้นจากปัจจัยภายในของผู้แสดงทาง สังคมที่เกี่ยวข้องกับการแข่งเรือ และกระบวนการจัดการแข่งเรือ ทุกระดับตั้งแต่ในระดับองค์กร ชุมชน และนโยบาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาเลือกกระบวนการค้นคว้าในการวิจัย (Research Paradigm) แบบวิพากษ์นิยม (Critical Paradigm) โดยมีรายละเอียดดังนี้

กระบวนการค้นคว้าวิพากษ์ ของ Herbert Marcuse (1898-1979) เสนอว่าการนำข้อค้นพบ เบื้องต้นไปวิพากษ์ อภิปราย ถกเถียงจะช่วยให้ข้อมูลและข้อสังเกตต่างๆ ถูกสะท้อนและ ตรวจสอบเพื่อให้เกิดการวิพากษ์ตามกระบวนการวิภาษวิธี (Dialectic Method) อันจะนำไปสู่การ แก้ไข หาข้อยุติ จากความเห็นชอบของทุกฝ่ายที่แตกต่างกันและในที่สุดจะนำไปสู่การปรับปรุง วิธีดำเนินการเพื่อนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่า กระบวนการค้นคว้าวิพากษ์จึงเป็นการยกระดับการตื่นรู้ หรือ ความตระหนักรู้ (Raise Consciousness) และเปลี่ยนสมมติฐานแห่งอำนาจให้เอื้อต่อผู้มีอำนาจ น้อยกว่า (ทวิศักดิ์ นพเกษร, 2549) และที่สำคัญที่สุดคือ เพื่อปลุกให้บุคคลที่ประสบกับ ปรากฏการณ์ดังกล่าวได้ตื่นจาก "สำนึกที่ไม่ถูกต้อง" (False Consciousness) นำไปสู่การ เปลี่ยนแปลงสู่สิ่งที่ดีกว่า (ชาย โพธิ์สิตา, 2547, หน้า 93) ในทัศนะของผู้วิจัยการนำกระบวนการค้น

การวิพากษ์มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ช่วยให้ผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในบทบาทของวิทยากรกระบวนการ (Facilitator) ซึ่งทำหน้าที่เป็นคนกลางในการดำเนินกระบวนการวิพากษ์ในขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งอาจเกิดความตึงเครียดซึ่งผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้กระตุ้นการเรียนรู้ (Learning Facilitator) ต้องร่วมเรียนรู้ไปกับกลุ่มผู้แสดงทางสังคมในชุมชนเรือแข่งที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยใช้ทักษะของกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning Process) โดยกระบวนการมีส่วนร่วมและกระบวนการวิชาชีพ (Dialectic Process) ถือเป็นกระบวนการสำคัญที่สุดของการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning Appraisal : PLA) เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพไปสู่ทิศทางเชิงสร้างสรรค์

ระเบียบวิธีวิทยา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธี (Methodology) แบบผสมผสาน (Mix-Methodology Research) ประกอบด้วย ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ในรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning Appraisal: PLA)

ผู้วิจัยได้แสดงภาพ 5 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ตอนที่ 1 ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 โดยระบุระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ภาพ 4 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ตอนที่ 1-3 และระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้

จากภาพ ผู้วิจัยนำเสนอขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยตอนที่ 1 ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 โดยจัดกลุ่มขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ตามลำดับ ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร

1.1 การค้นหาปัญหาวิจัย กำหนดประเด็น กำหนดกรอบแนวคิดและกระบวนการค้นคว้าวิจัยและพื้นที่ศึกษา (Stage of the Art)

ผู้วิจัยดำเนินการ ค้นหาปัญหาวิจัย กำหนดประเด็น กำหนดกรอบแนวคิดและกระบวนการค้นคว้าวิจัยและพื้นที่ศึกษาเพื่อสร้างความชัดเจนในการกำหนดประเด็นปัญหา โจทย์วิจัย คำถามการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัยและกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบประเด็นการสืบค้นเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและกำหนดวิธีการศึกษาดังนี้

1.1.1 ศึกษาเอกสารวิชาการและทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับข้อมูลการแข่งขันเรือในต่างประเทศ ประเทศไทยและจังหวัดน่านเพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานด้านความเป็นมา การดำเนินการและการบริหารจัดการในการขับเคลื่อนการแข่งขันเรือ สถานการณ์ปัจจุบันและผลกระทบที่เกิดขึ้นเพื่อเห็นภาพสะท้อนของความสอดคล้องและความแตกต่างกันของการแข่งขันเรือตามบริบทพื้นที่ ตลอดจนการเชื่อมโยงกระบวนการขับเคลื่อนประเพณีการแข่งขันเรือจากอดีตถึงปัจจุบัน

1.1.2 ศึกษาเอกสารวิชาการและทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับด้านแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กร เทคนิคและกระบวนการพัฒนานวัตกรรมชุมชน(ประเพณีการแข่งขันเรือ)ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการวิเคราะห์เอกสาร ดังนี้

1) แหล่งเอกสารได้แก่ เอกสารวิชาการ หนังสือที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมา การดำเนินการและการบริหารจัดการงานประเพณีการแข่งขันเรือ สถานการณ์ปัจจุบันและผลกระทบจากประเพณีการแข่งขันเรือในมิติด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเพณีการแข่งขันเรือและผลกระทบจากประเพณีการแข่งขันเรือ ตามรายละเอียดรายชื่อเอกสารและข้อมูลในระบบออนไลน์ ที่จำแนกตามประเภทเอกสารในหัวข้อที่ 3) ประเภทของข้อมูลและเอกสาร (Data and Document)

2) การคัดเลือกเอกสาร ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การคัดเลือกเอกสาร โดยพิจารณาจากแหล่งที่มาของเอกสาร โดยต้องเป็นแหล่งที่เชื่อถือได้คือเป็นเอกสารที่ผลิตและเผยแพร่โดยองค์กรภาครัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเอกชน ให้การสนับสนุนและรับผิดชอบในการเผยแพร่ต่อสาธารณะ องค์กรหรือบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในประเด็นที่ศึกษาโดยมีผลงานเป็นที่ยอมรับและประจักษ์ต่อสาธารณชน ตามรายละเอียดรายชื่อเอกสารและข้อมูลในระบบออนไลน์ ที่จำแนกตามประเภทเอกสารในหัวข้อที่ 3) ประเภทของข้อมูลและเอกสาร

1.1.3 ประเภทของข้อมูลและเอกสาร(Data and Document) ประกอบด้วย 4 กลุ่มดังนี้

1) หนังสือ ผู้วิจัยได้คัดเลือกหนังสือที่เกี่ยวข้องตามกรอบประเด็นการสืบค้นเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น เช่น

1.1) หนังสือเกี่ยวกับเรือแข่ง เช่น ประวัติเรือแข่งเมืองน่านจากเอกสารตำนานและเรื่องเล่า (ยุทธพร นาคสุข, 2552) เรือแข่งเมืองน่าน มรดกล้ำค่า (ราเชนทร์ กาบคำ, 2549) ประเพณีและวัฒนธรรมเมืองเหนือ(สงวน โชติสุขวัฒน์, 2505) นครน่าน พัฒนาการแห่งนครรัฐ (คณะทำงานเอกลักษณ์น่าน, 2549) เอกลักษณ์น่าน (คณะทำงานเอกลักษณ์น่าน, 2549). เรือยาว มรดกทางวัฒนธรรมบนสายน้ำ (วินัย รอดจ่าย, 2532) เรือยาวไทย (ประไพ ทิมพงษ์, 2533)

1.2) หนังสือเกี่ยวกับนวัตกรรมชุมชนและวัฒนธรรม เช่น ความหลากหลายทางวัฒนธรรม (กระบวนทัศน์และบทบาทในประชาคม) (อมรา พงศาพิชญ์, 2547) และหนังสือการพัฒนาต้องเอาวัฒนธรรมเป็นตัวตั้ง (ประเวศ วะสี, 2547)

1.3) หนังสือเกี่ยวกับแนวคิดอื่นๆที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความชัดเจนในเชิงทฤษฎีและนำไปสู่การออกแบบกรอบแนวคิดในการวิจัย เช่น หนังสือ CHAORDIC เคออร์ดิทอลหม่าน สู่ระเบียบ (วิจารณ์ พานิช, 2552) Theory of Culture Chang,Urbana;University of Illinois Press (Steward, Julian, 1955)

2) เอกสาร(อัดสำเนา)และเอกสารประกอบคำบรรยายในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยคัดเอกสารที่มีความเกี่ยวข้องเช่นประกาศเทศบาลเมืองน่านเรื่องการจัดงานประเพณีการแข่งขันเรือประจำปี (เทศบาลเมืองน่าน, 2547-2553) เอกสารโครงการและการกำหนดกติกาการแข่งขันประจำปี เอกสารทะเบียนเรือแข่ง (เทศบาลเมืองน่าน, 2547-2553) เอกสารสำรวจเบื้องต้นสภาพปัญหาการจัดงานประเพณีการแข่งขันเรือ(รัตนพร ทองเขียว, 2552) เอกสารการสังเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของประเพณีการแข่งขันเรือ (รัตนพร ทองเขียว, 2553) เอกสารโครงการศึกษาชนชาติไท: สืบสานอดีตอันรุ่งเรืองของเมือง (มหาวิทยาลัยพายัพ และ ประชาคมเมืองน่าน, 2540) สรุปสถิติการเกิดอุบัติเหตุทางจราจรในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือ จังหวัดน่าน ปี พ.ศ.2550-2552 (โรงพยาบาลน่าน, 2552).

3) งานวิจัย ผู้วิจัยคัดเลือกงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และงานวิจัยเกี่ยวกับประเพณีการแข่งขันเรือในมิติต่าง ๆ โดยจำแนกประเภทงานวิจัยในรูปแบบดังนี้

3.1) วิทยานิพนธ์ ได้แก่ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการเทศกาลและงานประเพณีท้องถิ่นให้ยั่งยืน กรณีศึกษา: เทศกาลแข่งเรือยาวประเพณี (ยุทธพงษ์ เมษพันธุ์, 2552) การมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา เขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี (ชิษณุชา ปานศิริ, 2552) แนวทางการบริหารจัดการประเพณีแข่งเรือสองฝั่งโขง เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (ดวงมณี เพชรสุวรรณรังสี, 2551) การแก้ไขปัญหาสารเสพติดโดยแนวทางวัฒนธรรมชุมชน (นเรศ สงเคราะห์สุข, 2540) การแข่งเรือยาวประเพณี: ภาพสะท้อนชีวิตชาวพิษณุโลก (เรืองรัตน์ ฤทธิ์วิรุฬห์, 2541) State and Problems of Sport Management in Thai Traditional Long Boat Racing in Nakhonphathom Province 2005 (Suttipat Benjatechah, 2006)

3.2) งานวิจัย จากหน่วยงานได้แก่รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงโรคไม่ติดต่อและการบาดเจ็บ พ.ศ. 2547-2548 (กันต์ เชิญรุ่งโรจน์ และคณะ. 2547-2548) กระบวนการรณรงค์ประเพณีแข่งเรือ ปลอดภัยล้ำเบียร์ จังหวัดน่านประจำปี 2549-2550 (เยาวลักษณ์ อนุรักษ์ และจิราวรรณ สิทธิโชค, 2551) โครงการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับจัดงานประเพณีแข่งเรือ เทศบาลเมืองน่าน (เทศบาลเมืองน่าน, 2547-2551)

4) ข้อมูลในระบบออนไลน์ เป็นแหล่งข้อมูลที่เข้าถึงได้ง่าย ผู้วิจัยใช้ประโยชน์ในการสืบค้นประวัติการแข่งขันเรือในต่างประเทศและประเทศไทยเพื่อนำมาวิเคราะห์ความสอดคล้องและความแตกต่างของประเพณีการแข่งขันเรือในประเทศไทย เช่น web-site sport ในประเทศอังกฤษ web-site discoveryhongkong และ web-site history crewharvard ในประเทศสหรัฐอเมริกา ตามรายละเอียดการสืบค้น ดังนี้

4.1) สืบค้นการแข่งขันเรือระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษ จาก The Oxford and Cambridge Boat Race Retrieved August 02 2010, (23.43) from <http://www.sport.independent.co.uk/general/article2411303.ece>

4.2) สืบค้นการแข่งขันเรือดราคอน (Dragon Boat Festival) ในประเทศฮ่องกง- The Hong Kong Dragon Boat Association (HKDBA), Festive Hong Kong 2010 (James Tien, 2010). Retrieved May 03 2010, (14.55) from <http://www.discoverhongkong.com/eng/about-hktb/press-releases.html>

4.3) สืบค้นการแข่งขันเรือระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา จาก- A Short History of American Rowing (1981) Retrieved May 29 2010(11.48) from <http://www.hcs.harvard.edu/~harvcrew/Website/History/HY/>.

นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้สืบค้นแนวคิดต่างๆ ที่สอดคล้องกับข้อสรุปเบื้องต้นจากการวิจัยเอกสารในหัวข้อ 1.1.1 และการศึกษาสถานการณ์ในพื้นที่จริง ในหัวข้อ 1.2 และ 1.3 เพื่อนำไปพัฒนารอบแนวคิดการวิจัยเช่น

4.4) สืบค้นแนวคิดวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์(Cultural Creatives)(Paul H. Ray and Anderson,(2000) จาก.

4.4.1) The Cultural Creatives: How 50 Million People Are Changing the World (2000), Retrieved September 19, 2010, from <http://www.culturalcreatives.org/>; http://www.ivysea.com/pages/ldrex_1005_01.html

4.4.2) The Cultural Creatives (Paul H. Ray And Sherry Ruth Anderson, 2000) from <http://www.culturalcreatives.org/Library/docs/NewPoliticalCompassV73.pdf>

4.4.3) The New Political Compass (Who are the "Cultural Creatives") (Paul H. Ray, 2002) from <http://www.lysistrataproject.org/culturalcreatives.htm>.<http://www.culturalcreatives.org/Library/docs/NewPoliticalCompassV73.pdf>

4.4.4) Cultural Creativity in Leadership and Business Karma Queens, Geek Gods and Innerpreneurs (Paul H. Ray, 2002) from http://www.ivysea.com/pages/ldrex_1005_01.html

4.4.5) The cultural creative subculture in entrepreneurship Karma Queens, Geek Gods and Innerpreneurs (Ron Rentel, 2008) from http://www.ivysea.com/pages/ldrex_1005_01.html

4.4.6) About the Cultural Creatives.. The Cultural Creatives. (Paul H. Ray and Sherry Ruth Anderson, 2000). Retrieved September 19, 2010, from <http://www.culturalcreatives.org/>

4.4.7) Who are the "Cultural Creatives"? The Cultural Creatives. (Paul H. Ray and Sherry Ruth Anderson, 2000). Retrieved September 19, 2010, from <http://www.culturalcreatives.org/Library/docs/NewPoliticalCompassV73.pdf>

4.4.8) The values of Cultural Creatives. The Cultural Creatives (Paul H. Ray and Sherry Ruth Anderson, 2000). Retrieved September 19, 2010, from <http://www.culturalcreatives.org/>

4.4.9) The values and lifestyles of Americans. The Cultural Creatives(Paul H. Ray and Sherry Ruth Anderson, 2000). Retrieved September 19, 2010, from <http://www.culturalcreatives.org/>

4.4.10) Two types cultural creatives.The Cultural Creatives(Paul H. Ray and Sherry Ruth Anderson, 2000). Retrieved September 19, 2010, from <http://www.culturalcreatives.org/>

4.4.11) The concept of Cultural Creative The Cultural Creatives: How 50 Million People Are Changing the World (2000)(Paul H. Ray and Sherry Ruth Anderson, 2000). Retrieved September 19, 2010, from <http://www.culturalcreatives.org/>,http://www.ivysea.com/pages/ldrex_1005_01.html

4.4.12) Characteristics Cultural Creatives The Cultural Creatives: How 50 Million People Are Changing the World (2000)(Paul H. Ray and Sherry Ruth Anderson, 2000). Retrieved September 19, 2010, from <http://www.culturalcreatives.org/>,http://www.ivysea.com/pages/ldrex_1005_01.html

4.5) สืบค้นแนวคิดการจัดองค์กรแบบเคออร์ดิค (Chaordic Organization)(Dee Hock, 1993) จาก

4.5.1) The Chaordic Organization Retrieved November 05 2010, from http://www.chaordic.org/what_des.html; <http://ud.lir.be/tiki-index.php?page=ChaordicDesignProcess>) http://p2pfoundation.net/Chaordic_Organizations_-_Characteristics.

4.5.2) Birth of the Chaordic Age and his Leader to Leader (Dee Hock, 1993) from <http://www.chaordic.org/>.<http://www.manyworlds.com/exploreco.aspx?coid=CO3140611441764>

4.5.3) หนังสือประชาคมวิจัย (วิจารณ์ พานิช, 2545-2550) สืบค้นจาก http://rescom.trf.or.th/display/index.php?id_colum=689#http://rescom.trf.or.th/display/index.php?id_colum=1971

4.6) สืบค้นแนวคิดหลักการจัดการความรู้แบบเซกิ (Knowledge Management: SECI model) (Nonaka Takeuchi, 1995) จาก

4.6.1) Knowledge Management Retrieved December 15, 2010, from <http://gotoknow.org/blog/healthycom/409770>; http://www.12manage.com/methods_nonaka_seci.html.

4.6.2) บทความวิชาการ วิธีเชิงรุกของวัฒนธรรมความรู้สู่ Life Style คนเมือง (วิรัตน์ คำศรีจันทร์, 2553) และ บทความวิชาการสรุปบทความหลักการจัดการความรู้จากการ ปรากฏาพิเศษโดยศาสตราจารย์ ดร.อิคุจิโร โนนากะ (Professor Dr.Ikujiro Nonaka) ในเวทีมหกรรมจัดการความรู้แห่งชาติ ครั้งที่ 5 (วิรัตน์ คำศรีจันทร์, 2553) สืบค้นจาก <http://gotoknow.org/blog/healthycom/411249>, <http://gotoknow.org/blog/healthycom/409770>

4.7) สืบค้นแนวคิดด้านการส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion) และด้านปัจจัยกำหนดสุขภาพ (Health Determinant) และด้านกลยุทธ์การสร้างสุขภาพตามกฎบัตรออตตาวา (Ottawa Charter) จาก

4.7.1) First International Conference on Health Promotion Ottawa Charter for Health Promotion (WHO, 1986). Retrieved October 26 2010, from http://www.who.int/hpr/NPH/docs/ottawa_charter_hp.pdf

4.7.2) Health Promotion (Ottawa Charter) (WHO, 1986) and The 20th IUHPE World Conference on Health Promotion) (WHO) from http://www.who.int/hpr/NPH/docs/ottawa_charter_hp.pdf

4.7.3) หนังสือนิตยสารหมอชาวบ้าน เล่ม 351 “สุขภาพคือสุขภาพะที่สมบูรณ์” (ประเวศ วะสี, 2551) สืบค้นจาก <http://www.doctor.or.th/node/5694>

4.7.4) นิตยสารหมอชาวบ้าน เล่ม 351 “สุขภาพคือสุขภาพะที่สมบูรณ์” (อำพล จินดาวัฒนะ, 2551) สืบค้นจาก <http://www.doctor.or.th/node/5694>

4.7.5) บทความ กลุ่มพลเมืองจิตสาธารณะ (บางกอกฟอรัม, 2553) สืบค้นจาก <http://www.oknation.net/blog/tonrak/2007/10/23/entry-1>

1.1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการคัดเลือกเอกสาร(Selecting Instrument) คือ แบบฟอร์มการคัดเลือกเอกสาร แยกประเด็นที่เกี่ยวข้องตามกรอบการสืบค้นเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเช่น

1) ด้านเนื้อหา โดยสืบค้นประเด็นเนื้อหาเดียวกันจากหนังสือ เอกสาร วิชาการและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องหลายเล่มหรือสืบค้นจากเว็บไซต์ จำนวนมากกว่า 1 เว็บไซต์ แล้ว นำเนื้อหามาวิเคราะห์ความสอดคล้องและความแตกต่างกันแล้วสรุปตามประเด็นที่กำหนด

2) ด้านการเผยแพร่และอ้างอิง เนื่องจากเนื้อหาบางส่วนของข้อมูลพื้นฐานเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ และพัฒนาการของประเพณีการแข่งขันเรือ จึงต้องค้นคว้าเอกสารวิชาการหรืองานวิจัยที่เผยแพร่ในทุกช่วงเวลาเพื่อนำเนื้อหามาตรวจสอบความถูกต้องและการเปรียบเทียบความสอดคล้องและความแตกต่างของพัฒนาการในประเด็นที่ศึกษาดังนั้น ผู้วิจัยจึงไม่ได้นำประเด็นความทันสมัยของช่วงเวลาในการเผยแพร่และอ้างอิงมาเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกเอกสาร

1.1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากแหล่งทุติยภูมิ ประกอบด้วยหนังสือ เอกสาร งานวิจัยและข้อมูลในระบบออนไลน์

1.1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของข้อมูล (Method of Agreement) ระหว่างข้อมูลที่ได้จากการทบทวนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากนั้น นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อแยกสาระสำคัญแต่ละประเด็น จัดทำเป็นข้อสรุปเบื้องต้นและนำเสนอในเวทีการสัมมนาวิชาการประจำปีเดือน ที่หอศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ในบริเวณศูนย์วิทยบริการ (สนามบิน) ถนนสนามบิน อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2553 - มกราคม พ.ศ.2554 โดยได้รับการวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในหลายสาขาเช่นสาขาสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาเกษตรศาสตร์ และสาขาทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ เช่นแพทยศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ และสาธารณสุขศาสตร์ ในรูปแบบ ชุมชนปฏิบัติการด้านการเรียนรู้ “ศาลาร่มไม้” (The Community of Learning Practice “Salarrommai”) มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จำนวนทั้งสิ้น 12 ครั้ง

ข้อสรุปที่ได้จากการทบทวนเอกสารวิชาการและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินงานในตอนต้นที่ 1 ข้อ 1.2 การวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) และข้อ 1.3 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อสืบค้นปัญหาในเชิงลึกเกี่ยวกับประเพณีการแข่งขันเรือในพื้นที่ในจังหวัดน่านต่อไป

2. การวิจัยเชิงสำรวจ

2.1 ศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและสถานการณ์ประเพณีการแข่งขันเรือและประสบการณ์ในการบริหารจัดการประเพณีการแข่งขันเรือในหมู่บ้านและค่าใช้จ่ายอันดับ 1-5 ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประเพณีการแข่งขันเรือในหมู่บ้านและชุมชน และสอบถามข้อมูลพื้นฐานสำหรับการเลือกพื้นที่วิจัยเบื้องต้นและเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informant)

2.1.1 ประชากร ประกอบด้วยกลุ่มผู้แสดงทางสังคมซึ่งเป็นแกนนำเรือแข่ง และเป็นตัวแทนจากหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีเรือแข่งประจำหมู่บ้านละ 1 คน จำนวน 100 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือแกนนำเรือแข่งและเป็นตัวแทนจากหมู่บ้าน/ชุมชน หมู่บ้านละ 1 คน ที่มาเข้าร่วมประชุมการจับสลากแบ่งสายและจับคู่การแข่งขันนัดเปิดสนาม ประจำปี 2551 จำนวน 44 คน (เพศชาย) จาก 44 หมู่บ้าน

2.1.3 เครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ชุดที่ 1 ใช้สำหรับการค้นหาพื้นที่วิจัยเบื้องต้น มีเนื้อหาเกี่ยวกับ

1) บริบทแวดล้อมและสถานการณ์ปัจจุบันของประเพณีการแข่งขันเรือใน ภาพรวมและในชุมชน

2) กระบวนการบริหารจัดการและการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อน ประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชน และค่าใช้จ่ายอันดับ 1-5 ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประเพณีการแข่งขันเรือในหมู่บ้านและชุมชน

2.1.4 การเก็บข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากแกนนำเรือแข่งและเป็นตัวแทน จากหมู่บ้าน/ชุมชน หมู่บ้านละ 1 คน ที่มาเข้าร่วมประชุมการจับสลากแบ่งสายและจับคู่การแข่งขันนัดเปิดสนามประจำปี 2551 จำนวน 44 คน (เพศชาย) จาก 44 หมู่บ้าน

2.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ วิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยตรวจสอบความ สมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม นำไปบันทึกในโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้ความถี่ และ ร้อยละเป็นสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.2 ศึกษาพฤติกรรมกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์และเครื่องตีฆ้องกำลังในช่วง เทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือ

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

2.2.1 ขอบเขตด้านพื้นที่มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่วิจัยดังนี้

1) หมู่บ้านที่มีเรือแข่งประจำหมู่บ้าน ในเขต 4 อำเภอ จำนวน 64 หมู่บ้าน คือ อำเภอเมือง (9 หมู่บ้าน) อำเภอภูเพียง (12 หมู่บ้าน) อำเภอเวียงสา (22 หมู่บ้าน) และ อำเภอท่าวังผา (21 หมู่บ้าน)

2) หมู่บ้านที่นำเรือเข้าร่วมแข่งขันในงานประเพณีการแข่งขันเรือ จังหวัด น่านติดต่อกันไม่น้อยกว่า 4 ปี เพื่อได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับการวิจัยเชิง

ปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงสำรวจ ที่สามารถสะท้อนข้อมูลที่กำหนดไว้ตามรายละเอียดในคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในข้อ 2.4)

2.2.2 ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรประกอบด้วยกลุ่มผู้แสดงทางสังคม 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแกนนำเรือแข่ง กลุ่มลูกเรือและกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่งโดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต ดังนี้-

2) ประชากรในพื้นที่ประกอบด้วยเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 64 หมู่บ้าน จำนวนทั้งสิ้น 46,477 คน แยกเป็นเพศชาย 23,646 คน และเพศหญิง 22,831 คน

3) ประชากรเป้าหมายในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนด หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็นกลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มผู้แสดงทางสังคม (Social Actor) จำนวน 3 กลุ่ม ในพื้นที่ 4 อำเภอ จำนวน 64 หมู่บ้าน จำนวน 4,480 คนโดยนับจากจำนวนคณะกรรมการแต่ละกลุ่มที่รับผิดชอบการดำเนินการประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชน ประกอบด้วย กลุ่มแกนนำเรือแข่ง 640 คน (เป็นเพศชายทั้งหมดตามประเพณีปฏิบัติของชุมชนที่กำหนดให้ผู้ชายรับผิดชอบเกี่ยวกับเรือ) กลุ่มลูกเรือ จำนวน 3,200 คน (เพศชายทั้งหมดตามประเพณีปฏิบัติของชุมชนที่กำหนดให้ผู้ชายรับผิดชอบเกี่ยวกับเรือ) และกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์ จำนวน 640 คน (เพศหญิงทั้งหมดตามประเพณีปฏิบัติของชุมชนที่กำหนดให้ผู้หญิงรับผิดชอบเกี่ยวกับกองเชียร์อาหาร น้ำและเครื่องดื่มในระหว่างดำเนินการประเพณีการแข่งขันเรือ)

4) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงสำรวจได้แก่กลุ่มผู้แสดงทางสังคม ที่ผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะกลุ่มตัวอย่างดังนี้

4.1) มีประสบการณ์เข้าร่วมประเพณีการแข่งขันเรืออย่างน้อย 2 ปี

4.2) สามารถสะท้อนข้อมูลตามประเด็นในแบบสอบถาม ดังนี้

(1) พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือ ย้อนหลัง 3 ปี (พ.ศ.2552-2554)

(2) การประเมินสื่อท้องถิ่นที่ใช้ประชาสัมพันธ์และรณรงค์โครงการแข่งเรือปลอดเหล้าเบียร์ ย้อนหลัง 3 ปี (พ.ศ.2552-2554) ซึ่งเป็นการประเมินสื่อในระยะก่อนการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลัง

2.2.3 การสุ่มตัวอย่าง กำหนดเกณฑ์การสุ่มดังนี้

1) ใช้เกณฑ์การสุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 10 ของประชากร เป้าหมาย ประกอบด้วยกลุ่มผู้แสดงทางสังคมทั้ง 3 กลุ่มในข้อ 2.2 จำนวน 4,480 คนโดยนับจากจำนวน

คณะกรรมการแต่ละกลุ่มที่รับผิดชอบการดำเนินการประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 448 คนแต่ผู้วิจัยปรับจำนวนเป็น 500 คน เพื่อให้ครอบคลุมตามจำนวนคณะกรรมการทั้ง 3 กลุ่มในชุมชนที่สมัครใจและเต็มใจให้ความร่วมมือเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้ในการเก็บข้อมูลและทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

2) ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อแยกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 500 คนออกเป็นรายอำเภอ ในเขต 4 อำเภอ ตามสัดส่วนของจำนวนหมู่บ้านที่มีเรือแข่งประจำหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ จำนวนทั้งสิ้น 64 หมู่บ้าน ได้แก่อำเภอเมือง(9 หมู่บ้าน) อำเภอภูเพียง (12 หมู่บ้าน) อำเภอเวียงสา (22 หมู่บ้าน) และอำเภอท่าวังผา (21 หมู่บ้าน) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกเป็นรายอำเภอตามสัดส่วนของจำนวนหมู่บ้านที่มีเรือแข่ง (ทั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มตามสัดส่วนจำนวนหมู่บ้านเนื่องจากแต่ละหมู่บ้านจะมีจำนวนคณะกรรมการในแต่ละกลุ่มผู้แสดงทางสังคมทั้ง 3 กลุ่มในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 500 คนโดยแยกตามรายอำเภอดังนี้ อำเภอเมืองจำนวน 70 คน อำเภอภูเพียงจำนวน 94 คน อำเภอท่าวังผา จำนวน 172 คน และอำเภอเวียงสาจำนวน 164 คน

3) ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลากเพื่อเลือกจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามบทบาทของผู้แสดงทางสังคมทั้ง 3 กลุ่มตามสัดส่วนในแต่ละหมู่บ้านทั้ง 64 หมู่บ้านในเขต 4 อำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวน 500 คน ประกอบด้วยกลุ่มแกนนำเรือแข่ง 90 คน กลุ่มลูกเรือ จำนวน 320 คน และกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง จำนวน 90 คน

2.2.4 เครื่องมือ แบบสอบถามชุดที่ 2 ใช้สำหรับการศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือของกลุ่มผู้แสดงทางสังคมประกอบด้วยกลุ่มแกนนำเรือแข่ง กลุ่มลูกเรือ กลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง และศึกษาด้านสื่อท้องถิ่นที่ใช้ในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การรณรงค์เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลัง ในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือ

2.2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประสานงานอย่างไม่เป็นทางการและชี้แจงวัตถุประสงค์เบื้องต้นไปถึงประธานคณะทำงานด้านวัฒนธรรมที่รับผิดชอบดูแลเรื่องประเพณีการแข่งขันเรือระดับอำเภอ เพื่อนัดพบกลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 อำเภอที่มีเรือแข่งอยู่ในหมู่บ้านต่างๆ อำเภอละ 1 ครั้ง

2) นัดพบกลุ่มผู้แสดงทางสังคมคือกลุ่มแกนนำเรือแข่ง กลุ่มลูกเรือ และกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์ โดยกำหนดจำนวนตามสัดส่วนของจำนวนผู้แสดงทางสังคมทั้ง 3 กลุ่มที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง (Sample) จาก 4 อำเภอรวมจำนวนทั้งสิ้น 500 คน แบ่งออกเป็น กลุ่มแกนนำเรือแข่ง 90 คน กลุ่มลูกเรือ 320 คน และกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์ จำนวน 90 คนดำเนินการทดสอบแบบสอบถามโดยมีผู้ช่วยนักวิจัยซึ่งเป็นนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค น่านที่เรียนวิชาการวิจัยเบื้องต้น จำนวน 20 คนเป็นผู้ช่วยอำนวยความสะดวกในการอ่านแบบสอบถามตามประเด็นข้อคำถาม

2.2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม นำไปบันทึกในโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้ความถี่ และร้อยละเป็นสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance : One Way ANOVA) และการทดสอบสมมติฐานใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% เพื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ในประเด็นปัจจัยด้านความเชื่อที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มจากนั้นได้ทดสอบหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่แตกต่างกันโดยนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยจากการเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) คู่ใดบ้างแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ได้แก่ คู่ที่ 1 ระหว่างกลุ่มลูกเรือกับกลุ่มแกนนำเรือแข่ง คู่ที่ 2 ระหว่างกลุ่มลูกเรือกับกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง และ คู่ที่ 3 ระหว่างกลุ่มแกนนำเรือแข่งกับกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง

2.2.7 สรุปผลการศึกษาเบื้องต้น ใน 3 ประเด็น เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และนำผลการศึกษาเบื้องต้นไปจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในระหว่างการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมครั้งที่ 1-3 ดังนี้

1) ข้อมูลด้านบริบทแวดล้อม ประสพการณ์การบริหารจัดการประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชนและสถานการณ์ประเพณีการแข่งขันเรือ

2) ข้อมูลด้านพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือ

3) ข้อมูลด้านการประเมินสื่อท้องถิ่นที่รณรงค์การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลัง (ก่อนการพัฒนา)

2.3 การประเมินผลนวัตกรรมสื่อท้องถิ่นที่สร้างและพัฒนาขึ้นโดยการมีส่วนร่วมระหว่างกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและผู้วิจัย

การประเมินผลการทดลองใช้นวัตกรรมสื่อท้องถิ่นที่สร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ประชาสัมพันธ์การส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลัง ในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งเรือ

2.3.1 กำหนดพื้นที่ในการทดลองใช้นวัตกรรมสื่อท้องถิ่นโดยการเลือกพื้นที่แบบเฉพาะเจาะจงตามเกณฑ์การเลือกพื้นที่ทดลองใช้สื่อที่ผู้วิจัยกำหนดคือ

1) เป็นหมู่บ้านที่อยู่ในกลุ่ม 64 หมู่บ้านและมีตัวแทนกลุ่มผู้แสดงทางสังคมของชุมชนสนใจเข้าชมการสาธิตการใช้น้ำดื่มสมุนไพรเพื่อทดแทนการดื่มเครื่องดื่มชูกำลังในกลุ่มลูกเรือในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งเรือในสนามแข่งเรือระดับจังหวัดนัดเปิดสนามในปี พ.ศ. 2555 และการแข่งเรือในระดับอำเภอ 1 สนามแข่งขัน

2) เป็นหมู่บ้านที่อยู่ในเขตตำบล 2 ตำบลที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงดังนี้

2.1) เป็นหมู่บ้านที่มีคุณลักษณะตามเกณฑ์กำหนดพื้นที่วิจัยในข้อ 1) และอยู่ในเขตตำบลที่ประชาชนในหมู่บ้านสามารถรับฟังเสียงตามสายจากเทศบาลตำบลที่สามารถเปิดนวัตกรรมสื่อที่ทดลองใช้ได้อย่างสม่ำเสมอทุกวันตามแผนการเปิดเสียงตามสายตามแผนปฏิบัติการตามปกติของเทศบาลตำบล ในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งเรือ จำนวน 2 หมู่บ้าน

2.2) เป็นหมู่บ้านที่มีคุณลักษณะตามเกณฑ์กำหนดพื้นที่วิจัยในข้อ 1) และอยู่ในเขตตำบลที่ประชาชนในหมู่บ้านสามารถรับฟังเสียงตามสายของภายในชุมชนโดยตรงและมีหมู่บ้าน และมีความพร้อมที่สามารถเปิดนวัตกรรมสื่อที่ทดลองใช้ได้อย่างสม่ำเสมอทุกวันตามแผนการเปิดเสียงตามสายตามปกติของชุมชนในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งเรือ จำนวน 2 หมู่บ้าน

2.3.2 ประชากร ประกอบด้วยกลุ่มผู้แสดงทางสังคมทั้ง 3 กลุ่มที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมตอบแบบสอบถามในชุดที่ 2 และเป็นส่วนหนึ่งในจำนวน 500 คนในพื้นที่ 64 หมู่บ้าน

2.3.3 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยกลุ่มผู้แสดงทางสังคม จำนวน 260 คน ประกอบด้วยกลุ่มแกนนำเรือแข่งจำนวน 50 คน กลุ่มลูกเรือ 160 คน และกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่งจำนวน 50 คนโดยกำหนดวิธีการการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1) ใช้เกณฑ์การสุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 50 ของประชากรในข้อ 3)

2) ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อแยกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 260 คนออกเป็นรายหมู่บ้านจำนวน 4 หมู่บ้านที่เป็นพื้นที่ทดลองใช้นวัตกรรมสื่อท้องถิ่น (ตามรายละเอียดของการกำหนดเกณฑ์การเลือกพื้นที่ในข้อ 2.3.1) ตามสัดส่วนของจำนวนผู้แสดงทางสังคมทั้ง 3 กลุ่มได้กลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านละ 65 คน(ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มตามสัดส่วน ของหมู่บ้านเนื่องจากแต่ละหมู่บ้านจะมีจำนวนคณะกรรมการในแต่ละกลุ่มผู้แสดงทางสังคมทั้ง 3 กลุ่มในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน)

3) ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่าง หมู่บ้านละ 65 คน ประกอบด้วยดังนี้

3.1) เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงโดยเลือกคณะกรรมการแต่ละกลุ่มที่รับผิดชอบการดำเนินการประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชนจำนวน 40 คนต่อหมู่บ้าน ประกอบด้วย กลุ่มแกนนำเรือแข่ง 10 คน กลุ่มลูกเรือ 20 คน และกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง 10 คน

3.2) ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายรวม 25 คนต่อหมู่บ้าน โดยการจับสลากเลือกสมาชิกกลุ่มแกนนำเรือแข่งจำนวน 2-3 คน สมาชิกกลุ่มลูกเรือจำนวน 20 คนและสมาชิกกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง จำนวน 2-3 คนต่อหมู่บ้าน ทั้งนี้เนื่องจากเปิดโอกาสให้สมาชิกของทั้ง 3 กลุ่มได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการประเมินนวัตกรรมสื่อท้องถิ่น

2.3.4 เครื่องมือ แบบสอบถาม ชุดที่ 3 ใช้สำหรับการประเมินผลสื่อท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นในระหว่างดำเนินการเพื่อใช้สื่อสารและประชาสัมพันธ์การส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลัง ในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือโดยดำเนินการประเมินสื่อท้องถิ่นหลังจากนำไปทดลองใช้ ในสถานการณ์จริง

2.3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทอดแบบสอบถามไปในพื้นที่วิจัย

2.3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม นำไปบันทึกในโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้ความถี่ และร้อยละค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อตรวจทานข้อมูลในการเลือกพื้นที่วิจัย 2 พื้นที่และเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) แบบเฉพาะเจาะจงในขั้นตอนวิจัยที่ 1.3 ประเด็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการในการเตรียมเรือแข่ง สถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรคและผลกระทบจากประเพณีการแข่งขันเรือต่อชุมชน

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยกลุ่มแกนนำเรือแข่ง กลุ่มฝีพายเรือแข่ง และกลุ่มผู้นำกองเชียร์เรือแข่ง ในพื้นที่วิจัย 2 พื้นที่ที่ผู้วิจัยคัดเลือกโดยวิธีการเฉพาะเจาะจง ตามบทบาทของคณะกรรมการดำเนินการประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชน จำนวน 40 คนต่อพื้นที่วิจัย 1 หมู่บ้าน ประกอบด้วย กลุ่มแกนนำเรือแข่ง 10 คน กลุ่มลูกเรือ จำนวน 20 คน และกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง จำนวน 10 คน เพื่อเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือได้แก่กลุ่มผู้แสดงทางสังคม โดยมีประสบการณ์เข้าร่วมดำเนินการประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชนอย่างน้อย 2 ปีโดยมีคุณลักษณะที่สามารถสะท้อนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในประเพณีการแข่งขันเรือ ดังนี้

1.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและสถานการณ์ของประเพณีการแข่งขันเรือในภาพรวมและในชุมชน ย้อนหลัง 50 ปี (พ.ศ.2501-2551)

1.1.2 ประสบการณ์ในการบริหารจัดการและการดำเนินงานประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชน ย้อนหลัง 3 ปี (พ.ศ.2552-2554)

1.1.3 ข้อมูลด้านพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือ

1.1.4 ข้อมูลด้านการประเมินสื่อท้องถิ่นที่รณรงค์การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลัง (ก่อนการพัฒนา)

1.2 เครื่องมือที่ใช้ คือ แนวการสัมภาษณ์เชิงลึก (Interview Guideline) และแบบสังเกต (Observation Checklist)

1.3 การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยผู้วิจัยเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มแกนนำเรือแข่งและกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่งในระหว่างการแข่งขัน

1.4 วิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์การพรรณนาเล่าเรื่องและการวิเคราะห์เนื้อหา

2. การศึกษาเบื้องต้น (Preliminary study) ในขั้นตอนการวิจัยที่ 1.4 ข้อ 1.4.2 เพื่อค้นหาพื้นที่วิจัยในเบื้องต้น โดยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจงและเป็นกลุ่มเดียวกันกับการศึกษาในข้อ 2.3.1

3. วิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการตีเครื่องตีแมลงกอฮอลล์และเครื่องตีฆูกำลัง ในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือของผู้แสดงทางสังคมที่มีบทบาทโดยตรงในประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชน อยู่ในขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ตอนที่ 2 ข้อ 2.2 เพื่อเก็บข้อมูลด้านบริบทแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชน

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลใน 1 พื้นที่วิจัยโดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง โดยเลือกคณะกรรมการแต่ละกลุ่มที่รับผิดชอบการดำเนินการประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชนจำนวน 40 คนต่อหมู่บ้านประกอบด้วยกลุ่มแกนนำเรือแข่ง 10 คน กลุ่มลูกเรือ 20 คน และกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง 10 คน กลุ่มผู้พายเรือแข่ง และกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง 10 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ คือ แนวการสัมภาษณ์เชิงลึก (Interview Guideline) และแบบการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation Checklist)

3.3 การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และแบบไม่มีส่วนร่วม (non-Participant observation)

3.4 วิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์การพรรณนาเล่าเรื่องและการวิเคราะห์เนื้อหาโดยดำเนินการดังนี้

3.4.1 ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ก่อนดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลก่อนโดยการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) (Denzin, 1970) ประกอบด้วยการตรวจสอบสามเส้าใน 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านข้อมูล (Data Triangulation)
- 2) ด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation)
- 3) ด้านทฤษฎี (Theory Triangulation)
- 4) ด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation)

3.4.2 วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยวางแผนใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปประกอบด้วย 3 วิธี (สุภางค์ จันทวานิช, 2549, หน้า 69-121) ดังนี้

1) การจำแนกประเภทข้อมูล (Typological Analysis) เป็นการจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่หรือประเภทโดยใช้เกณฑ์บางอย่างตามคุณลักษณะที่ข้อมูลนั้นมีอยู่ร่วมกันเป็นตัวจำแนก

2) การเปรียบเทียบข้อมูล (Comparison) คือ การแสวงหาความเหมือนและความต่างที่มีอยู่ในคุณลักษณะ (qualities) หรือคุณสมบัติ (attribute) ของข้อมูลตั้งแต่สองชุดขึ้นไปอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างข้อสรุปที่กล่าวถึงลักษณะร่วมและแตกต่างของข้อมูลสองชุดนั้น ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อสรุปชั่วคราว หากมีการเปรียบเทียบข้อมูลอื่นๆ ผู้วิจัยจะใช้ข้อสรุปชั่วคราวดังกล่าวนี้เชื่อมโยงประกอบการสรุปข้อมูลชุดอื่นๆ ต่อไป

3) การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) คือ วิธีการสร้างข้อสรุปทั่วไป ที่แสดงความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหรือตัวแปรตั้งแต่สองตัวขึ้นไป โดยใช้วิธีการสังเกตเชิงประจักษ์ (empirical observation) กรณีศึกษาหรือแหล่งข้อมูลเฉพาะจำนวนหนึ่งเป็นหลัก แล้วกล่าวอ้างความจริงทั่วไป ขึ้นจากความจริงเฉพาะของข้อมูลชุดดังกล่าว

4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning Appraisal: PLA) ประกอบด้วย

4.1 พัฒนาแนวทางการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งเรือ

4.1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยกลุ่มผู้แสดงทางสังคม (Social Actor)

3 กลุ่ม คือ กลุ่มแกนนำเรือแข่ง กลุ่มลูกเรือและกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง

1) การคัดเลือกพื้นที่มีดังนี้

ใช้หลักการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยกำหนดเกณฑ์การเลือกพื้นที่วิจัยคือ เป็นหมู่บ้านที่นำเรือเข้าร่วมแข่งขันในงานประเพณีการแข่งเรือ จังหวัดน่าน ติดต่อกันไม่น้อยกว่า 4 ปี เพื่อให้ได้ประชากรในหมู่บ้านที่สามารถสะท้อนข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับประเพณีการแข่งเรือใน 4 ประเด็นตามเนื้อหาแบบสอบถามการวิจัยเชิงสำรวจ (พื้นที่วิจัย 2 หมู่บ้านโดยมีรหัสในการวิจัยคือหมู่บ้าน A และหมู่บ้าน B)

2) กำหนดเกณฑ์การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลดังนี้

2.1) มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชาย เพศหญิง

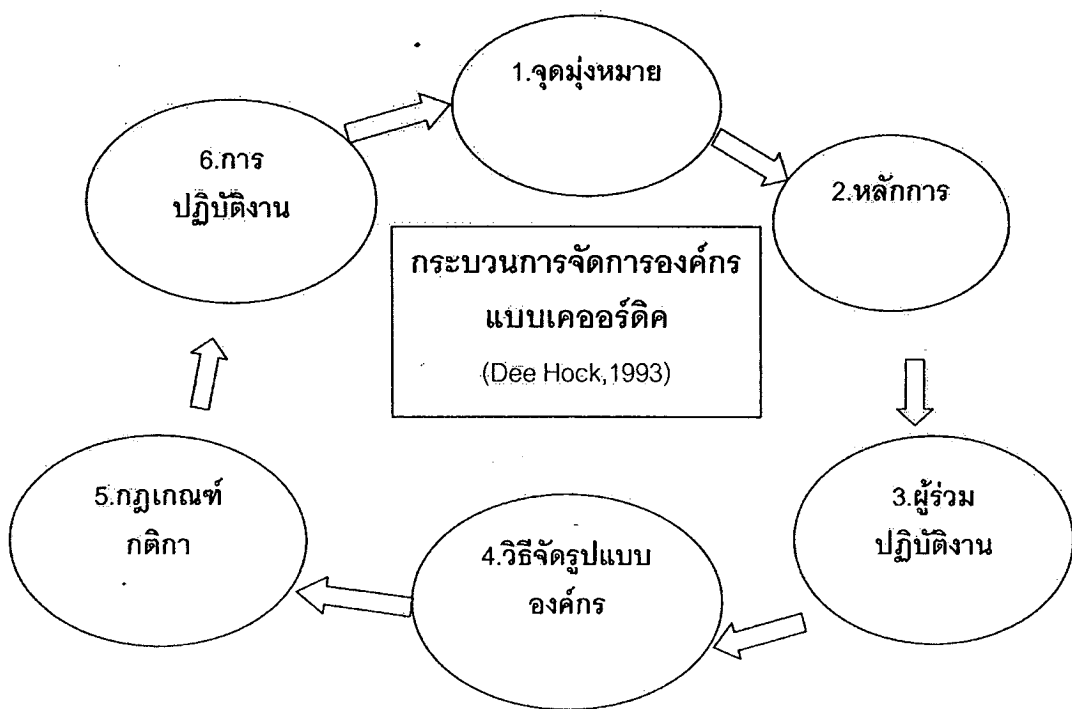
2.2) มีประสบการณ์เข้าร่วมการบริหารจัดการประเพณีการแข่งเรือในหมู่บ้านมา อย่างน้อย 2 ปี

2.3) มีความเต็มใจเข้าร่วม และสามารถเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาดังแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย กลุ่มผู้แสดงทางสังคมจำนวน 40-45 คน/หมู่บ้าน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจงโดยเลือกคณะกรรมการแต่ละกลุ่มที่รับผิดชอบการดำเนินการประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชนจำนวน 40 คนต่อหมู่บ้านประกอบด้วยกลุ่มแกนนำเรือแข่ง 10 คน/หมู่บ้าน กลุ่มลูกเรือ 20 คน/หมู่บ้าน และกลุ่มผู้นำกองเชียร์เรือแข่ง 10 คน/หมู่บ้านและกลุ่มที่ปรึกษาในชุมชน ประมาณ 5 คน/หมู่บ้าน ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาตามความเหมาะสมตามบริบทแวดล้อมของแต่ละพื้นที่เช่นกลุ่มผู้สูงอายุที่รับผิดชอบด้านพิธีกรรมที่เกี่ยวข้อง

4.1.2 วิธีการเชิงกระบวนการ (Proceeding Method) ประกอบด้วย

1) กระบวนการจัดการองค์กรแบบเคอร์ดิค (Chaordic Organization Process) (Dee Hock, 1993)

การประยุกต์ใช้กระบวนการจัดการองค์กรแบบเคอร์ดิค (Dee Hock, 1993) และการจัดการความรู้แบบเซกิ (SECI model) (Nonaka Takeuchi, 1995) เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมองค์กรเดิมเครื่องเดิมแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในงานประเพณีการแข่งขันเรือเป็นขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับกลุ่มแกนนำเรือแข่ง กลุ่มลูกเรือ และกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง เพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมองค์กรเดิมเครื่องเดิมแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือ ขั้นตอนกระบวนการจัดการองค์กรแบบเคอร์ดิค (Dee Hock, 1993) มี 6 องค์ประกอบ ดังนี้

ภาพ 5 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบกระบวนการจัดการแบบเคอร์ติค

ที่มา: ดัดแปลงจากแนวคิดการจัดการองค์กรแบบเคอร์ติค, Dee Hock, 1993

จากภาพ 5 มีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1.จุดมุ่งหมาย (Purpose)

ขั้นตอนที่ 2 หลักการ (Principle) เป็นบทบาทโดยตรงของกลุ่มผู้แสดงทางสังคมทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแกนนำเรือแข่ง ทีมฝีพายเรือแข่ง และแกนนำกองเชียร์เรือแข่งที่จะต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมให้ทุกคนมาช่วยกันกำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการดำเนินการเกี่ยวกับประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชน และทุกคนต้องยอมรับเป็นเป้าหมายร่วมในการพัฒนา ประเพณีการแข่งขันเรือเป็นนวัตกรรมชุมชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์

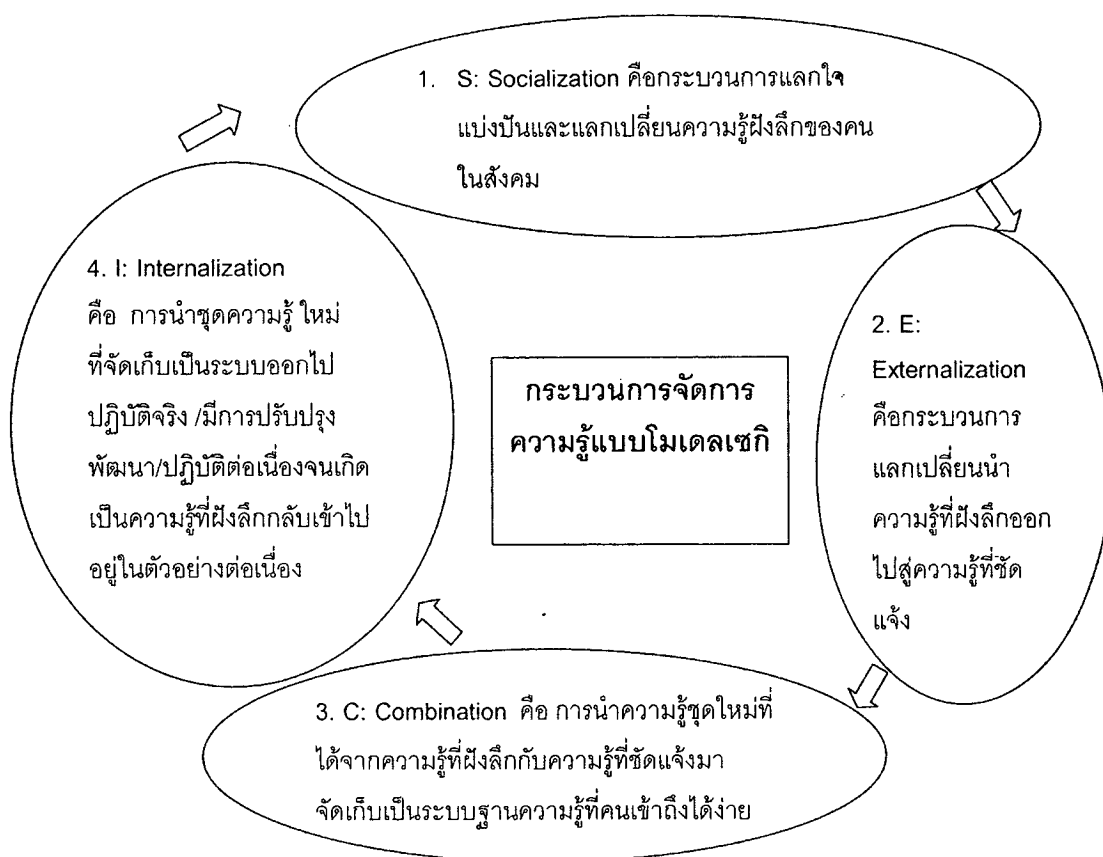
ขั้นตอนที่ 3 ผู้ร่วมปฏิบัติงาน (Participants) ทุกคนต้องร่วมกันกำหนดประเด็นในการพัฒนา ประเพณีการแข่งขันเรือที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับความต้องการประเด็นปัญหา และต้องร่วมกันปฏิบัติเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายและหลักการ

ขั้นตอนที่ 4 วิธีจัดรูปแบบองค์กร (Organization) ต้องแสดงคุณลักษณะของกลุ่มว่าเน้นการทำประโยชน์ต่อชุมชนในด้านการบริหารจัดการและการดำเนินการเกี่ยวกับประเพณีการแข่งขันเรือให้ มีความถูกต้อง เป็นธรรม เชื่อถือได้ และเป็นกลุ่มที่ทำงานร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น และต้องยอมรับมติของกลุ่มเป็นหลักสำคัญ

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนด กฎเกณฑ์ กติกาและ แนวปฏิบัติร่วมกัน (Constitution) สมาชิกกลุ่มทุกคนลงชื่อ เขียนเป็นลายลักษณ์อักษร ในท้ายเอกสารแนวปฏิบัติการพัฒนาประเพณีการแข่งขันเรือเพื่อเป็นพันธะสัญญาร่วมกัน มีความมุ่งมั่นร่วมกันเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย (Purpose) และ หลักการ (Principle) ซึ่งเป็นเป้าหมายร่วมของสมาชิกกลุ่มทุกคน

ขั้นตอนที่ 6 การลงมือปฏิบัติ (Practices) ผลงานการพัฒนาประเพณีการแข่งขันเรือที่เกิดขึ้นจากกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกคนในทุกกิจกรรม เป็นผลลัพธ์ร่วมของสมาชิกทุกคน

2) การจัดการความรู้แบบเชกิ (Knowledge Management SECI model) มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

ภาพ 6 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบกระบวนการจัดการความรู้

ที่มา: ดัดแปลงจากแนวคิดการจัดการความรู้โมเดลเซกิ: SECI model, Nonaka Takeuchi, 1995

3) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning Appraisal: PLA) แก่กลุ่มผู้แสดงทางสังคม ทั้ง 3 กลุ่ม ประมาณ 45-110 คน/หมู่ (กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 45 คน /ผู้เข้าอบรมที่นอกเหนือจากนี้คือกลุ่มที่เป็นสมาชิกภายในกลุ่มผู้แสดงทางสังคม ทั้ง 3 กลุ่มที่สมัครใจเข้าร่วมกระบวนการพัฒนา) ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ตามบริบทแวดล้อมในแต่ละพื้นที่) จัดการอบรม จำนวน 3 ครั้ง ๆ ละ 2 วัน/หมู่

4) จัดสนทนากลุ่มแบบคละกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยตัวแทนของกลุ่มแกนนำเรือแข่ง กลุ่มฝีพายเรือแข่ง และกลุ่มผู้นำกองเชียร์เรือแข่ง โดยคัดเลือกตัวแทนกลุ่มผู้แสดงทางสังคมทั้ง 3 กลุ่ม ๆ ละ 4 คน รวม 12 คน ต่อการจัดสนทนากลุ่มในแต่ละครั้ง รวมจำนวนการสนทนากลุ่มแบบคละกลุ่มผู้แสดงทางสังคม จำนวน 4 - 6 กลุ่ม/หมู่ เพื่อให้เกิดกระบวนการ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน นำไปสู่การกำหนดแนวปฏิบัติร่วมกันในการพัฒนานวัตกรรมชุมชน (ประเพณีการแข่งขันเรือ) สู่การส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ในตอนๆ 3.1 และ 3.2 ต่อไป

5) การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) อย่างน้อย 10 รายตามความเหมาะสมกับบริบทแวดล้อมในระหว่าง การดำเนินการโดยใช้หลักการสังเกตกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในระหว่าง การสนทนากลุ่มโดยใช้หลักเกณฑ์การสังเกตคือ 3.1) ผู้ให้ข้อมูลที่สามารถแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลได้มากในระหว่างการจัด สนทนากลุ่ม 3.2) ผู้ให้ข้อมูลที่แสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลได้น้อยในระหว่างการจัดสนทนา กลุ่ม แต่แสดงออกถึงความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการให้ความร่วมมือ

4.1.3 เครื่องมือที่ใช้ คือ แนวการจัดกิจกรรมในการอบรมเชิงปฏิบัติการแนว การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion Guideline) แบบการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation Checklist) แนวการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview Guideline) และการคืนข้อมูลโดยการทำประชาพิจารณ์ (Public Hearing)

4.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลคือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (Interview Guideline) แนวการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion Guideline) และแบบการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation Checklist)

4.1.5 วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์การพรรณนาเล่าเรื่องและการ วิเคราะห์เนื้อหาและการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าดังรายละเอียดที่ได้กล่าวไว้ใน การวิจัยเชิง คุณภาพ ข้อ 2.3

4.2 ประเมินผลการพัฒนานวัตกรรมชุมชน (ประเพณีการแข่งขันเรือ) โดยใช้วิธีการ คืนข้อมูลแก่ชุมชน โดยการประชาพิจารณ์ ในหมู่บ้านที่เป็นพื้นที่วิจัย ทั้ง 2 พื้นที่ ประกอบด้วย แกนนำชุมชน ประชาชนในหมู่บ้าน กลุ่มผู้แสดงทางสังคม อบต.สื่อมวลชนในพื้นที่ โดยมีกลุ่มผู้ให้ ข้อมูลเป็นผู้ดำเนินการหลักและผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง (Mentor) ดำเนินการทำประชาพิจารณ์ จำนวน 3 ครั้ง ๆ ละ 1 วัน (ระยะก่อนการพัฒนา ระหว่างการพัฒนาและหลังการพัฒนา

ตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์เพื่อการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วงเทศกาลประเพณี การแข่งขันเรือ

การดำเนินการวิจัยตอนที่ 3 เป็นการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วงเทศกาล ประเพณีการแข่งขันเรือ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงออกแบบขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาแนวทางต่างๆ โดยใช้ การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (PLA) มาเป็นเทคนิคในการพัฒนา เนื่องจาก

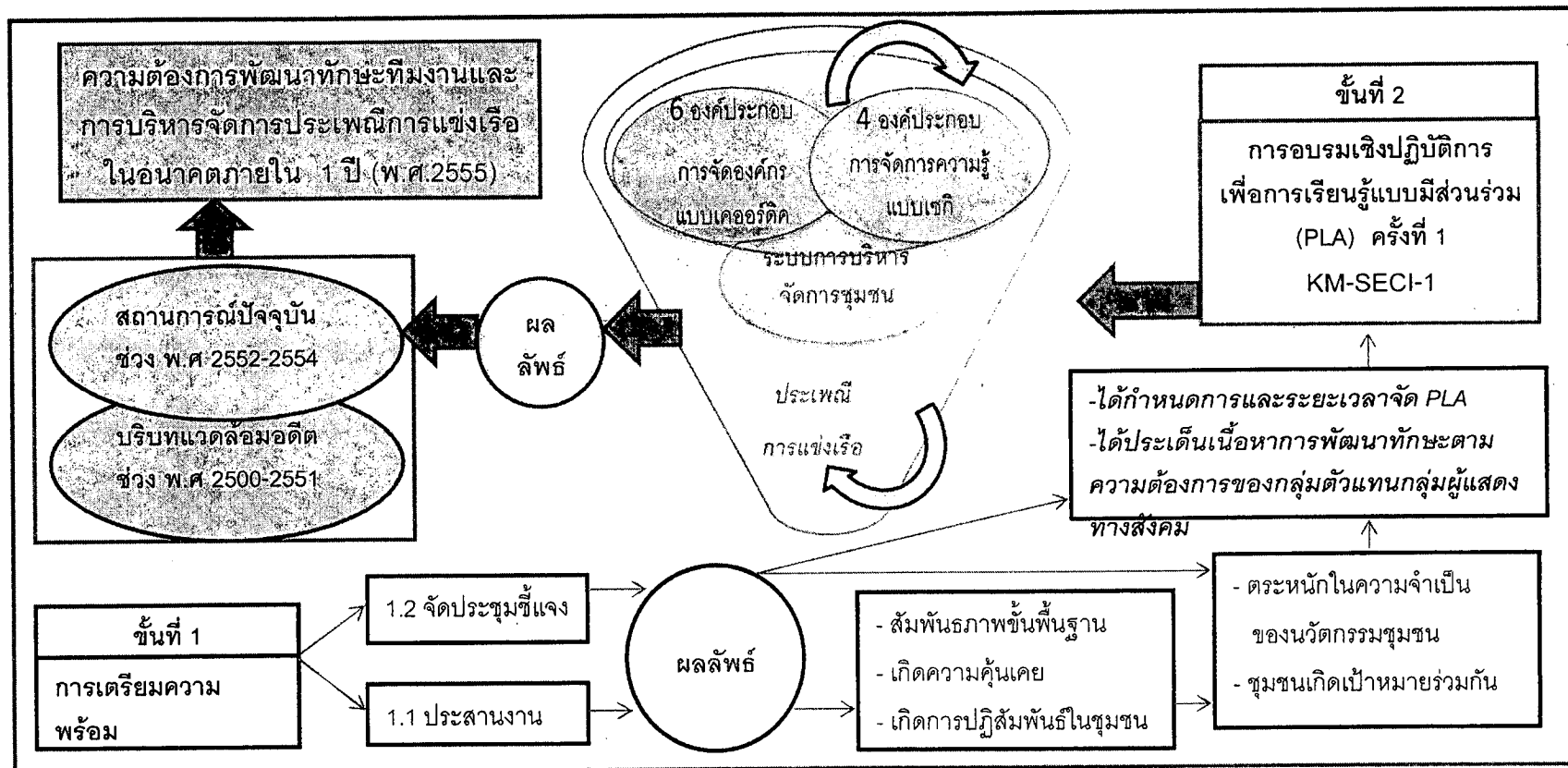
หลักการพื้นฐานในการดำเนินการ คือเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้การสนทนากลุ่ม เป็นวิธีหลักเพื่อให้เกิดการสื่อสารแบบสองทาง ในรูปแบบของการสนทนาและเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลข่าวสาร ร่วมกับเทคนิคการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (พัชรินทร์ สิริสุนทร และยุพิน เกื่อนศรี, 2551)

ผู้วิจัยได้นำการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาครั้งนี้โดยมีจุดเน้นที่สำคัญคือเป็นกระบวนการเรียนรู้และร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้วิจัยและผู้แสดงทางสังคม (Social Actor) ประกอบด้วยกลุ่มแกนนำเรือแข่ง กลุ่มลูกเรือ และกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง ที่มีบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการบริหารจัดการประเพณีการแข่งเรือในชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่วิจัย โดยกระบวนการเรียนรู้จะกระทำตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับกลุ่มโดยที่ กลุ่มผู้แสดงทางสังคมทั้ง 3 กลุ่มมีบทบาทมากที่สุดโดยมีผู้วิจัยและทีมผู้ช่วยนักวิจัย(ทีมที่ 1 จำนวน 6 คน)ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนางานประจำให้เป็นงานวิชาการที่จัดโดยโรงพยาบาลน่านในปี พ.ศ.2549) ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง (Mentor) ของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งกลุ่มผู้แสดงทางสังคม (Social Actor) ทั้ง 3 กลุ่มจะร่วมกันจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ในชุมชนโดยประเพณีการแข่งเรือ (Creative Health Promotion) เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งเรือในทัศนะและมุมมองของคนในพื้นที่ที่เป็นเจ้าของนวัตกรรมชุมชนและมีประสบการณ์โดยตรงกับปรากฏการณ์ประเพณีการแข่งเรือมาอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 2 ปีตามเกณฑ์ที่กำหนดและเป็นผู้ร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนานวัตกรรมชุมชนร่วมกันดังกล่าว

ผู้วิจัยประยุกต์ใช้กระบวนการจัดการองค์กรแบบเคอร์ติค (Dee Hock, 1993) ร่วมกับรูปแบบการจัดการความรู้แบบเซกิ (SECI model) (Nonaka Takeuchi, 1995) เป็นเครื่องมือในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) ทั้ง 3 กลุ่ม โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Learning: PLA) ตามรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 3.1 ขั้นตอนและกระบวนการพัฒนากระบวนการคิดโดยชุมชนมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่วิจัย 2 พื้นที่ร่วมกัน ออกแบบขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาเพื่อหาแนวทางพัฒนากระบวนการคิดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลผ่านการประยุกต์ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (PLA) ครั้งที่ 1 ตามรายละเอียดที่แสดงในภาพ 7 ดังนี้

ภาพ 7 แสดงขั้นตอนและกระบวนการพัฒนากระบวนการคิดโดยชุมชนมีส่วนร่วมโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning Appraisal : PLA) ครั้งที่ 1(PLA-1)

จากภาพ 7 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning Appraisal: PLA) ครั้งที่ 1 (PLA-1) ตามขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาเพื่อหาแนวทางการพัฒนากระบวนการคิดของกลุ่มผู้แสดงทางสังคมโดยชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ขั้นตอนและกระบวนการพัฒนา

1.1 การเตรียมความพร้อม ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนคือ

1.1.1 การประสานงานเบื้องต้นกับกลุ่มผู้แสดงทางสังคมของหมู่บ้านเป้าหมายที่เป็นพื้นที่วิจัย 2 หมู่บ้านโดยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

แนะนำตัวต่อผู้นำชุมชนและทีมแกนนำเรือแข่ง

1) ผู้วิจัยเข้าไปแนะนำตัวและพบปะผู้นำชุมชนและกลุ่มแกนนำเรือแข่งที่เป็นตัวแทนของหมู่บ้านที่มาร่วมประชุมรับทราบระเบียบและกฎกติกาข้อบังคับในการนำเรือเข้าร่วมแข่งขันในประเพณีการแข่งเรือระดับจังหวัด ในนัดเปิดสนามปี พ.ศ.2554 จากนั้นได้เดินทางพร้อมกับผู้นำชุมชนไปเยี่ยมชมน้ำท่าลึงก์กลุ่มผู้แสดงทางสังคมของหมู่บ้านเป้าหมาย 2 จุดคือจุดพักเตรียมความพร้อมลงเรือของกลุ่มลูกเรือและจุดที่ตั้งทีมกองเชียร์

2) นัดหมายช่วงเวลาการจัดกิจกรรมผู้วิจัยนัดหมายวันเวลาและสถานที่กับผู้นำชุมชนและทีมแกนนำกลุ่มแกนนำเรือแข่งเพื่อที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย 1 คน (ซึ่งมีประสบการณ์ด้านการอบรมหลักสูตร เทคนิคการทำวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงานร่วมกับชุมชนซึ่งเป็นหลักสูตรที่ชมรมพยาบาลชุมชนแห่งประเทศไทยร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่านร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาบุคลากรสาธารณสุขสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน) จะเดินทางเข้าไปร่วมประชุมปรึกษาหารือกับตัวแทนกลุ่มผู้แสดงทางสังคม ในแต่ละพื้นที่และได้ประสานงานผ่านทางโทรศัพท์เพื่อยืนยันการนัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการจัดประชุม

1.1.2 ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) เป้าหมายการประชุม

ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของกระบวนการพัฒนาคือหาแนวทางการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งเรือ โดยใช้ประเพณีการแข่งเรือโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการและกำหนดประเด็นในการพัฒนาทักษะด้านต่างๆตามความต้องการของกลุ่มผู้แสดงทางสังคม

2) กำหนดและออกแบบเทคนิคและวิธีการ

จัดวงเสวนากลุ่มโดยใช้เทคนิคระดมสมองร่วมกับการสัมภาษณ์กลุ่ม ผู้นำชุมชน คณะกรรมการกลุ่มแกนนำเรือแข่ง 10 คน คณะกรรมการกลุ่มลูกเรือ 10 คนและคณะกรรมการกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง 10 คนในพื้นที่วิจัย 2 หมู่บ้าน รวมหมู่บ้านละ 31 คน

3) ระยะเวลาจัดประชุมและสถานที่ ใช้เวลาช่วงกลางคืนหมู่บ้านละ 3 ชั่วโมงตั้งแต่เวลา 18.00-21.00 น จำนวน 1 ครั้งต่อหมู่บ้านโดยใช้สถานที่คือหอประชุมของแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งกำหนดโดยผู้นำชุมชนร่วมกับประธานกลุ่มแกนนำเรือแข่ง

4) จัดกิจกรรมเพื่อเกิดกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ผู้นำชุมชนเปิดการประชุมอย่างไม่เป็นทางการด้วยบรรยากาศแบบกัลยาณมิตรคือการพูดคุยแบบเป็นกันเองในลักษณะเล่าสู่กันฟังถึงที่มาของการเชิญประชุมเพื่อปรึกษาหารือ ผู้นำชุมชนแนะนำทีมงานของชุมชน ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย 1 คน (เป็นนักวิชาการสาธารณสุขที่ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อการพัฒนางานประจำให้เป็นงานวิชาการซึ่งผู้วิจัยได้จัดขึ้นในหน่วยงานต้นสังกัดเมื่อปี พ.ศ.2549) แนะนำตัวเองและชี้แจงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการจัดกระบวนการพัฒนา เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ประเพณีการแข่งเรือ ผู้วิจัยสอบถามความเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับการเห็นชอบต่อกระบวนการพัฒนาและความสมัครใจของทีมงานที่ต้องการเข้าร่วมกระบวนการพัฒนา จากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการจัดวงเสวนากลุ่มเพื่อกำหนดเป้าหมายและวางแผนดำเนินการโดยชุมชนมีส่วนร่วม

กิจกรรมที่ 2 จัดวงเสวนากลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคระดมสมอง สมาชิกประกอบด้วยผู้นำชุมชน ตัวแทนคณะกรรมการกลุ่มแกนนำเรือแข่ง 5 คน คณะกรรมการกลุ่มลูกเรือ 10 คนและคณะกรรมการกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง 5 คน(จำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 21 คนต่อพื้นที่วิจัย 1 หมู่บ้าน)

5) กำหนดประเด็นการจัดวงเสวนากลุ่มตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นหลักในการจัดประชุมกลุ่มคือ บริบทแวดล้อมของประเพณีการแข่งเรือในชุมชน ย้อนหลัง 50 ปี (ช่วง พ.ศ.2500-2551) และสถานการณ์ปัจจุบันของประเพณีการแข่งเรือ ในการแข่งขันระดับจังหวัดนัดเป็ดานามและนัดปิดสนาม ประสบการณ์ในการบริหารจัดการประเพณีการแข่งเรือในชุมชนในอดีตและปัจจุบัน ปัจจุบันย้อนหลัง 3 ปี (พ.ศ. 2552-2554) และภาพอนาคตภายใน 1 ปี (พ.ศ.2555) ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับประเพณีการแข่งเรือในชุมชน (รายละเอียดในภาคผนวก)

2. การดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (PLA) ครั้งที่ 1 (PLA-1)

ผู้วิจัยดำเนินการอบรมตามแนวทางการพัฒนาที่แสดงไว้ในแผนภูมิ 9 ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 เป้าหมายการอบรม

2.1.1 เพื่อชี้แจงความเป็นมาและวัตถุประสงค์การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 คือร่วมกันหาแนวทางการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ประเด็นการแข่งขันและร่วมวางแผนและออกแบบขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาการดำเนินการตลอดจนกำหนดประเด็นการพัฒนาทักษะของทีมงานตามของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามความต้องการของกลุ่มผู้แสดงทางสังคม

2.1.2 เพื่อสร้างความคุ้นเคยและสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยกับผู้นำชุมชนและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และระหว่างกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ทั้ง 3 กลุ่มรวมทั้งระหว่างผู้นำชุมชนกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1.3 เพื่อพัฒนาทักษะทีมแกนนำชุมชนตามความต้องการในการพัฒนาตนเองและพัฒนาทีมงานประเด็นต่างๆ ตามที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มจะร่วมกันนำเสนอและมีมติร่วมกันเพื่อกำหนดประเด็นที่ต้องการพัฒนาทักษะ (รายละเอียดในภาคผนวก)

2.2 กำหนดและออกแบบเทคนิคและวิธีการ (PLA-1)

2.2.1 จัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์โดยใช้กระบวนการกลุ่มแบบพลวัต (Group Dynamic) ในวันแรกของการจัดอบรม ภาคเช้าโดยจัดสมาชิกกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมแบบละเล่นบทบาทของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 4 กลุ่มๆ ละ 10 คน โดยจัดให้ทุกกลุ่มได้เคลื่อนไหวตามกิจกรรมและสถานการณ์จำลองร่วมกับการแสดงบทบาทสมมติที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเพื่อกระตุ้นความสัมพันธ์ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ผู้วิจัยได้ออบแบบการฝึกทักษะต่างๆตามประเด็นความต้องการของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ระบุไว้ในเป้าหมายการอบรม ข้อ 1.3 โดยผู้วิจัยได้กำหนดและออกแบบการฝึกทักษะต่างๆผ่านกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่บูรณาการเข้ากับกิจกรรมการสนทนากลุ่มและการจัดเสวนาประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคระดมสมอง ตามช่วงเวลาที่เหมาะสมและเอื้อต่อการฝึกทักษะได้อย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนการนำเสนอผลงานกลุ่มของทุกกิจกรรม

2.2.2 ใช้เทคนิคการสนทนาปลายเปิด (Open-ended Conversation) โดยการชวนพูดชวนคุยในประเด็นที่สนใจร่วมกันเพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนาตามความต้องการร่วมของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเด็นการแข่งขันในชุมชนเช่นความคิดเห็นต่อ

สถานการณ์ในอดีต ปัจจุบันของประเพณีการแข่งขันเรือและความต้องการเห็นภาพอนาคตของประเพณีการแข่งขันเรือเป็นอย่างดี เป็น

2.2.3 จัดเสวนาประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคการระดมสมอง

ร่วมกับการสนทนากลุ่ม (Focus Groups Discussion) จำนวน 4 กลุ่ม (ต่อพื้นที่วิจัย 1 หมู่บ้าน) โดยจัดสมาชิกกลุ่มแบบแยกกลุ่มตามลักษณะของบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชน ดังนี้ กลุ่มลูกเรือ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มๆละ 10 คน กลุ่มแกนนำเรือแข่ง 1 กลุ่ม 10 คน กลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง 1 กลุ่ม 10 คน

2.2.4 สัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth -interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 20 คน ตามความเหมาะสมของเงื่อนไขความสามารถในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในทุกประเด็น โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย (ทีมที่ 1) จำนวน 6 คนที่มีประสบการณ์ผ่านการอบรมหลักสูตรวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนางานประจำให้เป็นงานวิชาการของโรงพยาบาลน่านเมื่อปี พ.ศ. 2549 ร่วมกับผู้ช่วยนักวิจัย (ทีมที่ 2) ซึ่งเป็นนักศึกษาที่อยู่ระหว่างการเรียนหลักสูตรการวิจัยเบื้องต้นจากวิทยาลัยเทคนิคน่านจำนวน 10-15 คนเพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวก (Facilitator) ให้แก่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในระหว่างการจัดกิจกรรมเพื่อร่วมกันหาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมชุมชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ร่วมกับกิจกรรมการฝึกทักษะทีมแกนนำของชุมชน (ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม) ตามประเด็นความต้องการที่กำหนดโดยการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.3 ระยะเวลาและสถานที่การจัดอบรมครั้งที่ 1 (PLA-1)

ผู้วิจัย ผู้ช่วยทีมวิจัยทั้ง 2 ทีม ร่วมกับประธานกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มร่วมกันดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ 1 (PLA-1) จำนวน 2 วัน วันละ 6 ชั่วโมง แบ่งออกเป็นภาคเช้า 3 ชั่วโมงและภาคบ่าย 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง โดยจัดอบรม ณ หอประชุมของหมู่บ้านเป้าหมายตามที่ผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มแกนนำเรือแข่ง ประธานกลุ่มลูกเรือและประธานกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่งร่วมกันพิจารณากำหนดสถานที่

2.4 กิจกรรมการจัดอบรม

2.4.1 กิจกรรมจัดอบรมวันแรก ภาคเช้า มีดังนี้

1) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ครั้งที่ 1 รอบที่ 1 เพื่อกระชับความสัมพันธ์และเพิ่มระดับความรู้จักคุ้นเคยให้มากขึ้นโดยให้สมาชิกได้เคลื่อนไหวแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแสดงความคิดเห็นต่อสมาชิกภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มโดยใช้กิจกรรม “รักกันฉันท์พี่น้อง” และ “มาเติมหัวใจให้เต็มสีห้องกันเถอะ” (รายละเอียดในภาคผนวก) ประกอบด้วย

1.1) กิจกรรมฝึกทักษะ ประกอบด้วยการฝึก "ทักษะการคิดแบบคิดคนเดียว คิดร่วมกับเพื่อนและคิดร่วมกันในทีมงาน" "ฝึกทักษะพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคม" เช่นทักษะการสื่อสาร การฟัง และการแสดงความคิดเห็น โดยจัดฝึกทักษะผ่านกิจกรรมถอดบทเรียน "มาเติมหัวใจให้เต็มสี่ห้องกันเถอะ" และ "เล่าสู่กันฟัง" ในกิจกรรม ข้อ 2) ในลำดับต่อไป

1.2) กิจกรรม ถอดบทเรียน "เล่าสู่กันฟัง" ครั้งที่ 2 ผ่านกิจกรรม "รักกันฉันท์พี่น้อง" และ "มาเติมหัวใจให้เต็มสี่ห้องกันเถอะ" จากข้อ 4.1.1 จัดสมาชิกกลุ่มจำนวน 4 กลุ่มๆละ 10 คน(ต่อพื้นที่วิจัย 1 หมู่บ้าน)โดยผู้วิจัยแบ่งสมาชิกกลุ่มแบบคละกันตามคุณลักษณะของบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประเด็นการแข่งเรือในชุมชนของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 มีสมาชิกดังนี้ ลูกเรือ 5 คน แขนงนำเรือแข่ง 2 คน และผู้นำทีมกองเชียร์ 3 คน กลุ่มที่ 3 และกลุ่มที่ 4 มีสมาชิกดังนี้ ลูกเรือ 5 คน แขนงนำเรือแข่ง 3 คน และผู้นำทีมกองเชียร์ 2 คน โดยให้สมาชิกได้ฝึกทักษะดังนี้

1.2.1) ฝึก"ทักษะการคิดแบบคิดคนเดียว" ผ่านกิจกรรม ทบทวนตัวเองเกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิตใน 4 ประเด็นตามกิจกรรม "มาเติมหัวใจให้เต็มสี่ห้องกันเถอะ" และ ฝึกทักษะการฟัง (ฝึกครั้งที่ 1) เพื่อเรียนรู้ ผ่านกิจกรรม "เล่าสู่กันฟัง" เกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิตของเพื่อนสมาชิกภายในกลุ่มโดยให้พูดคุยแลกเปลี่ยนหมุนเวียนกันจนครบทุกคน

1.2.2) ฝึก"ทักษะการคิดแบบคิดร่วมกับผู้อื่น" (ฝึกครั้งที่ 1) และ "ทักษะการคิดแบบคิดร่วมกับทีมงาน" (ฝึกครั้งที่ 1) ผ่านกิจกรรมการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่คาดหวังจากการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมของชุมชนในครั้งนี และช่วยกันสรุปเป็นความคิดเห็นร่วมของกลุ่ม นำเสนอผลงานกลุ่มต่อสมาชิกกลุ่มใหญ่และ ผู้วิจัยได้สรุปความคาดหวังภาพรวมของทุกกลุ่มและชี้แจงความเป็นมาและวัตถุประสงค์การอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันและเตรียมความพร้อมของสมาชิกเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในระหว่าง การอบรม (รายละเอียดในภาคผนวก)

2) จัดเสวนาประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคระดมสมอง ครั้งที่ 1 รอบที่ 1 จัดสมาชิกกลุ่มจำนวน 4 กลุ่ม (ต่อพื้นที่วิจัย 1 หมู่บ้าน) โดยผู้วิจัยแบ่งสมาชิกกลุ่มแบบแยกกลุ่มตามคุณลักษณะของบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประเด็นการแข่งเรือในชุมชนของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สมาชิกประกอบด้วย ลูกเรือกลุ่มละ 10 คน กลุ่มที่ 3 สมาชิกประกอบด้วยแกนนำเรือแข่ง 10 คน กลุ่มที่ 4 สมาชิกประกอบด้วย ผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง 10 คน

ผู้วิจัยร่วมกับผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มแกนนำเรือแข่ง ประธานกลุ่มลูกเรือและประธานกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง ร่วมกันกำหนดประเด็นการเสวนาประชุมกลุ่มย่อยคือ เนื้อหาหรือทักษะที่ต้องการพัฒนาตนเองและทีมแกนนำชุมชน (กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม)

3) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ครั้งที่ 1 รอบที่ 2 เพื่อฝึก ทักษะดังนี้

1) กิจกรรมฝึกทักษะ ประกอบด้วย “ฝึกทักษะการคิดแบบ คิดคนเดียว คิดกับเพื่อนและคิดร่วมกับกลุ่ม” (ฝึกต่อเนื่องครั้งที่ 2) “ฝึกทักษะการสื่อสาร การฟัง และการแสดงความคิดเห็น (ฝึกต่อเนื่องครั้งที่ 2) “ทักษะการทำงานเป็นทีม” (ฝึกครั้งที่ 1) และ “ทักษะการพูดในที่ชุมชน” (ฝึกครั้งที่ 1) โดยจัดฝึกทักษะผ่านกิจกรรมในข้อ 2) ในลำดับต่อไป

4) นำเสนอผลงานกลุ่ม 4 กลุ่มที่ได้จากข้อสรุปการจัดเสวนาประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคระดมสมอง ครั้งที่ 1 รอบที่ 1 ในข้อ 4.1.2) และร่วมกันสรุปเป็นภาพรวมความต้องการพัฒนาตนเองและทีมแกนนำชุมชน

2.4.2) กิจกรรมจัดอบรมวันแรก ภาคบ่าย มีดังนี้

1) จัดการสนทนากลุ่มครั้งที่ 1 รอบที่ 1 จำนวน 4 กลุ่ม (ต่อพื้นที่วิจัย 1 หมู่บ้าน) โดยผู้วิจัยแบ่งสมาชิกกลุ่มแบบแยกกลุ่มตามคุณลักษณะของบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประเด็นการแข่งขันเรือในชุมชนของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (ตามกลุ่มเดิมในข้อ 4.1.2) โดยผู้วิจัยร่วมกับผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มแกนนำเรือแข่ง ประธานกลุ่มลูกเรือและประธานกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง ร่วมกันกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มคือ “วิเคราะห์บริบทแวดล้อมสถานการณ์ประเด็นการแข่งขันเรือในชุมชนในอดีต ปัจจุบัน ย้อนหลัง 50 ปี (พ.ศ.2501-2552) และประสบการณ์การดำเนินการประเด็นการแข่งขันเรือในชุมชนตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น” ย้อนหลัง 3 ปี(พ.ศ.2552-2554)

2) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ครั้งที่ 1 รอบที่ 3 เพื่อฝึกทักษะดังนี้

2.1) กิจกรรมฝึกทักษะประกอบด้วย “ฝึกทักษะการคิดแบบ คิดคนเดียว คิดกับเพื่อนและคิดร่วมกับกลุ่ม” (ฝึกต่อเนื่องครั้งที่ 3) “ฝึกทักษะการสื่อสาร การฟัง และการแสดงความคิดเห็น (ฝึกต่อเนื่องครั้งที่ 3) “ทักษะการทำงานเป็นทีม” (ฝึกต่อเนื่องครั้งที่ 2) และ “ทักษะการพูดในที่ชุมชน” (ฝึกต่อเนื่องครั้งที่ 2) โดยจัดฝึกทักษะผ่านกิจกรรมในข้อ 2) ในลำดับต่อไป

2.2) นำเสนอผลงานกลุ่ม 4 กลุ่มที่ได้จากข้อสรุปการสนทนากลุ่ม (Focus Groups Discussion) ครั้งที่ 1 รอบที่ 1 ในข้อ 4.2.1) และร่วมกันสรุปเป็นภาพรวมความคิดเห็นและความต้องการของชุมชน

3) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยจากการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมของประเพณีการแข่งขันเรือในภาพรวมและสถานการณ์ปัจจุบันของประเพณีการแข่งขันเรือในภาพรวม

2.4.3 กิจกรรมจัดอบรมวันที่สอง ภาคเช้า มีดังนี้

1) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ครั้งที่ 1 รอบที่ 4 เพื่อฝึกทักษะดังนี้

1.1) กิจกรรมฝึกทักษะ ประกอบด้วยกิจกรรม “ฝึกทักษะการคิดแบบ คิดคนเดียว คิดกับเพื่อนและคิดร่วมกับกลุ่ม” (ฝึกต่อเนื่องครั้งที่ 4) “ฝึกทักษะการสื่อสารทักษะการฟัง และทักษะการแสดงความคิดเห็น” (ฝึกต่อเนื่องครั้งที่ 4) “ทักษะการทำงานเป็นทีม” (ฝึกต่อเนื่องครั้งที่ 3) และ “ทักษะการพูดต่อที่ชุมชน” (ฝึกต่อเนื่องครั้งที่ 3) โดยจัดฝึกทักษะผ่านกิจกรรมในข้อ 2) และ 3) ลำดับถัดไป

1.2) กิจกรรม ถอดบทเรียน “เล่าสู่กันฟัง” ครั้งที่ 2 โดยการสะท้อนภาพกิจกรรมที่ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันโดยกำหนดการถอดบทเรียน 2 ประเด็น คือ

1.2.1) สะท้อนภาพกิจกรรมและผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันตามการอบรมวันแรก (รายละเอียดตามผลการศึกษาในบทที่ 4 วัตถุประสงค์ที่ 3 ข้อ 3.1)

1.2.2) สะท้อนภาพความคิดเห็นและสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมการอบรมในรูปแบบ เทคนิคการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (PLA) (รายละเอียดตามผลการศึกษาในบทที่ 4 วัตถุประสงค์ที่ 3 ข้อ 3.1)

การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ครั้งที่ 1 รอบที่ 4 นั้นผู้วิจัยจัดสมาชิกกลุ่มจำนวน 4 กลุ่มๆละ 10 คน (ต่อพื้นที่วิจัย 1 หมู่บ้าน) โดยผู้วิจัยแบ่งสมาชิกกลุ่มแบบคละกันตามคุณลักษณะของบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชนของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 มีสมาชิกรวม 10 คน ลูกเรือ 5 คน แกนนำเรือแข่ง 2 คน และผู้นำทีมกองเชียร์ 3 คน กลุ่มที่ 3 และกลุ่มที่ 4 มีสมาชิกรวม 10 คน ลูกเรือ 5 คน แกนนำเรือแข่ง 3 คน และผู้นำทีมกองเชียร์ 2 คน โดยให้สมาชิกได้ฝึกทักษะดังนี้

1.3) นำเสนอผลงานกลุ่ม 4 กลุ่มในการสะท้อนภาพผลลัพธ์ของกิจกรรมและการเรียนรู้ตามรูปแบบการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้

2) จัดสนทนากลุ่ม (Focus Groups Discussion) ครั้งที่ 2 รอบที่ 2 จำนวน 3 กลุ่ม (ต่อพื้นที่วิจัย 1 หมู่บ้าน) โดยจัดสมาชิกกลุ่มละตามลักษณะของบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 จำนวน 14 คน ประกอบด้วย กลุ่มลูกเรือ 7 คน กลุ่มแกนนำเรือแข่ง 3 คนและกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง 4 คน

กลุ่มที่ 2 จำนวน 13 คน ประกอบด้วย กลุ่มลูกเรือ 6 คน กลุ่มแกนนำเรือแข่ง 4 คนและกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง 3 คน

กลุ่มที่ 3 จำนวน 13 คน ประกอบด้วย กลุ่มลูกเรือ 7 คน กลุ่มแกนนำเรือแข่ง 3 คนและกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง 3 คน

ผู้วิจัยร่วมกับผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มแกนนำเรือแข่ง ประธานกลุ่มลูกเรือและประธานกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง ร่วมกันกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มคือ

1) พวกเราต้องการให้ประเพณีการแข่งขันเรือของบ้านเรามีลักษณะเป็นอย่างไรในอนาคต”

2) พวกเราจะต้องช่วยกันหรือร่วมมือกันปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้ประเพณีการแข่งขันเรือของบ้าน เรามีลักษณะเป็นจริงตามที่พวกเราต้องการตามข้อที่ 1)

3) พวกเราต้องการพัฒนาตนเองและทีมแกนนำชุมชนในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้มีความสามารถทำงานได้สำเร็จตามที่กำหนดในข้อ 1) และข้อ 2)

ในการจัดสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยร่วมกับทีมแกนนำชุมชนได้สนับสนุนให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มใช้ข้อมูลที่ได้จากทุกกิจกรรมมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนากระบวนการคิดในทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่องดังนี้ สรุปบทเรียนของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับประเพณีการแข่งขันเรือจากกิจกรรมที่ 4.2.1 และ 4.2.4 และสรุปความต้องการพัฒนาทักษะของทีมแกนนำชุมชน จากกิจกรรมที่ 4.1.2 และ 4.1.4

3) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ครั้งที่ 1 รอบที่ 5 เพื่อฝึกทักษะดังนี้

3.1) กิจกรรมฝึกทักษะ ประกอบด้วยการ“ฝึกทักษะการคิดแบบคิดคนเดียว คิดกับเพื่อนและคิดร่วมกับกลุ่ม” (ฝึกต่อเนื่องครั้งที่ 5) “ฝึกทักษะการสื่อสาร ทักษะการฟัง และทักษะการแสดงความคิดเห็น” (ฝึกต่อเนื่องครั้งที่ 5) “ทักษะการทำงานเป็นทีม” (ฝึกต่อเนื่องครั้งที่ 4) และ “ทักษะการพูดต่อที่ชุมชน” (ฝึกครั้งที่ 4) โดยจัดฝึกทักษะผ่านกิจกรรมในข้อ 2)และ 3)ลำดับถัดไป

3.2) นำเสนอผลงานกลุ่ม 3 กลุ่ม ที่ได้จากข้อสรุปการจัดสนทนา กลุ่ม ครั้งที่ 2 รอบที่ 2 ในข้อ 4.3.2) และร่วมกันสรุปเป็นภาพรวมของชุมชน

4) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยผู้วิจัยนำเสนอ 6 องค์ประกอบของการจัดการองค์การแบบเคอร์ติค และ คุณลักษณะ 8 ประการตามแนวคิดวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ (Cultural Creative) ต่อเวทีและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้ช่วยกันแสดงความคิดเห็นในหลากหลายประเด็นและได้ข้อสรุปภาพรวมความต้องการพัฒนาประเด็นการแข่งเรือของชุมชน ตามการนำเสนอในข้อ 4.3.5

5) นัดหมายสมาชิกบางคนในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกโดยการพูดคุยกับสมาชิกเป็นการส่วนตัวไม่ได้เปิดเผยต่อที่ประชุม

2.4.4 กิจกรรมจัดอบรมวันที่สอง ภาคบ่าย มีดังนี้

1) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ครั้งที่ 1 รอบที่ 6 เพื่อฝึกทักษะดังนี้

1.1) กิจกรรมฝึกทักษะ ประกอบด้วย "ทักษะภาวะผู้นำ" (ครั้งที่ 1) "ทักษะการบริหารความขัดแย้ง" (ครั้งที่ 1) โดยใช้สถานการณ์จำลองและแสดงบทบาทสมมติให้ สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ และทบทวนการฝึกทักษะ "ฝึกทักษะการคิดแบบ คิดคนเดียว คิดกับเพื่อนและคิดร่วมกับกลุ่ม" (ฝึกต่อเนื่องครั้งที่ 6) "ฝึกทักษะการสื่อสาร ทักษะการฟัง และทักษะ การแสดงความคิดเห็น" (ฝึกต่อเนื่องครั้งที่ 6) "ทักษะการทำงานเป็นทีม" (ฝึกต่อเนื่องครั้งที่ 5) และ "ทักษะการพูดต่อที่ชุมชน" (ฝึกครั้งที่ 5) โดยจัดฝึกทักษะผ่านกิจกรรม "ขายผลิตภัณฑ์ OTOP ของชุมชน" ในข้อ 2) และ 3) ลำดับถัดไป

1.2) กิจกรรม ถอดบทเรียน ทบทวนกิจกรรม "ขายผลิตภัณฑ์ OTOP ของชุมชน" และกิจกรรมทบทวนภารกิจร่วมของทุกคนในการนำผลที่ได้จากการอบรมครั้งที่ 1 ดังนี้

1.2.1) สะท้อนภาพการเรียนรู้ "ฝึกทักษะภาวะผู้นำ" "ฝึกทักษะการบริหารจัดการความขัดแย้ง" ผ่านกิจกรรม "ขายผลิตภัณฑ์ OTOP ของชุมชน" (รายละเอียดในภาคผนวก)

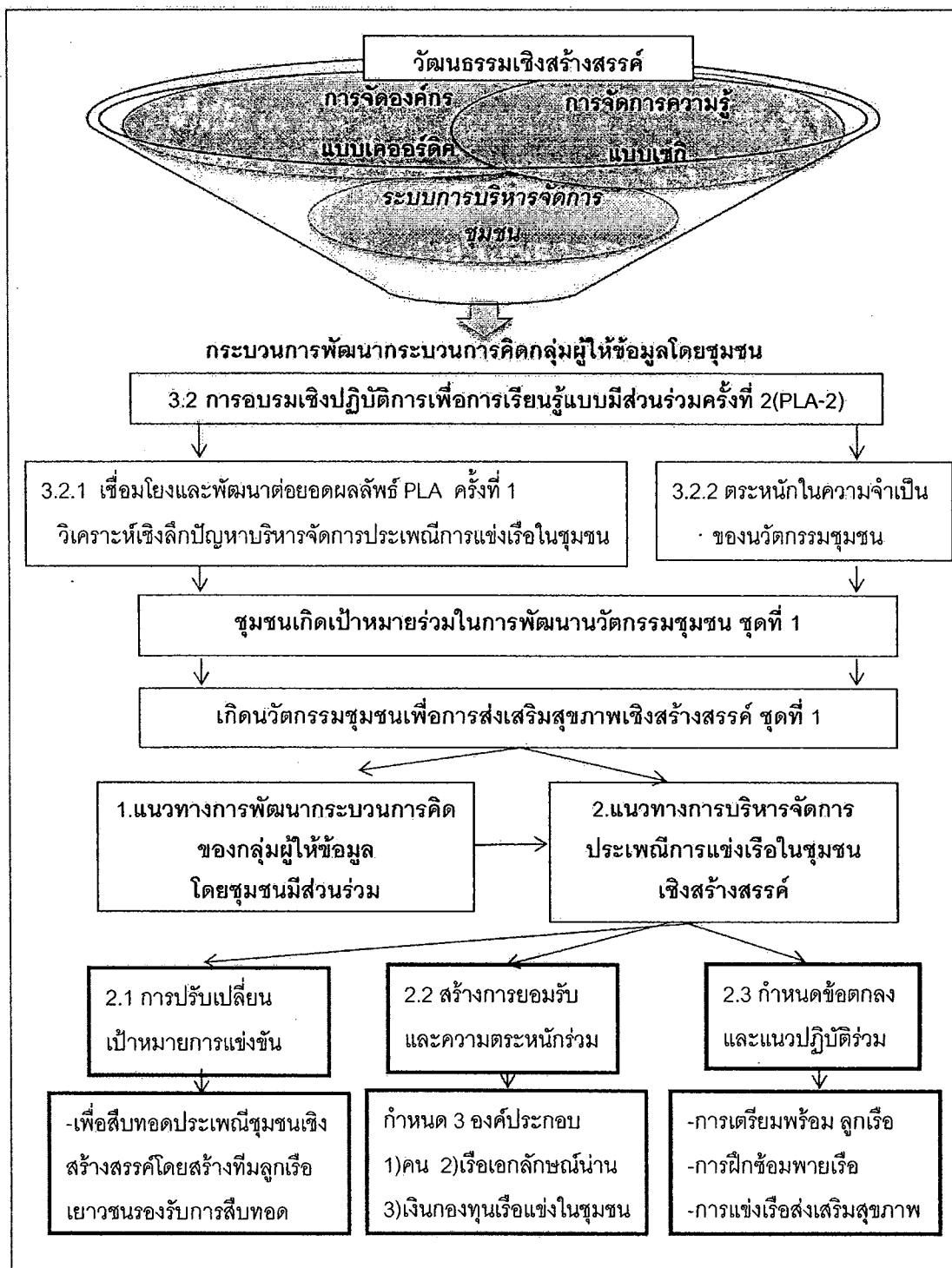
1.2.2) สะท้อนภาพภารกิจร่วมของทุกคนในการนำผลที่ได้จากการอบรมครั้งที่ 1 หัวข้อที่ 4.3.2 และ 4.3.5 ไปพัฒนาต่อยอดในการอบรมครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 ต่อไป(รายละเอียดตามผลการศึกษาในบทที่ 4 วัตถุประสงค์ที่ 3 ข้อ 3.1)

1.2.3) สะท้อนภาพความต้องการกำรพัฒนาดตนเองและพัฒนา
ทีมแกนนำชุมชนตามผลที่ได้จากการอบรมครั้งที่ 1 ในหัวข้อที่ 4.1.2, 4.1.4 และ 4.3.2
(รายละเอียดตามผลการศึกษาในบทที่ 4 วัตถุประสงค์ที่ 3 ข้อ 3.1)

1.2.4) สะท้อนภาพความคิดเห็นและสิ่งที่ได้เรียนรู้จาก
กิจกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ 1
(PLA-1) เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับและพัฒนาการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ใน
การอบรม ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 ต่อไป

**ตอนที่ 3.2 ขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการประเพณี
การแข่งขันเรือในชุมชนเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนมีส่วนร่วม**

ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่วิจัย 2 พื้นที่ร่วมกัน ออกแบบขั้นตอนและ
กระบวนการพัฒนาเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชนเชิง
สร้างสรรค์โดยชุมชนมีส่วนร่วมผ่านการประยุกต์ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้
แบบมีส่วนร่วมครั้งที่ 2 (PLA-2) ตามรายละเอียดที่แสดงในภาพ 8 ดังนี้

ภาพ 8 แสดงขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการประเพณี
การแข่งขันเรือในชุมชนเชิงสร้างสรรค์โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 2
(PLA-2)

จากภาพ 8 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมครั้งที่ 2 (PLA-2) ตามขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการประเพณีการแข่งเรือในชุมชนเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

การดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ 2 (PLA-2) ตามขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาดังนี้

1. เป้าหมายการอบรม (PLA-2)

ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ 2 (PLA-2) ดังนี้

1.1 เพื่อทบทวนความเป็นมาของเป้าหมายและวัตถุประสงค์หลักและผลที่ได้จากการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 (PLA-1) คือความต้องการพัฒนาทักษะแกนนำของชุมชนอย่างต่อเนื่องและความต้องการพัฒนาแนวปฏิบัติการบริหารจัดการประเพณีการแข่งเรือในชุมชนในอนาคตภายใน 1 ปี (พ.ศ.2555)

1.2 เพื่อสร้างความเข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องพัฒนานวัตกรรมชุมชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ประเพณีการแข่งเรือในชุมชนเป็นเครื่องมือหลัก

1.3 เพื่อสร้างเป้าหมายร่วมของชุมชนในการพัฒนานวัตกรรมชุมชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์

1.4 เพื่อพัฒนาทักษะทีมแกนนำชุมชนอย่างต่อเนื่องตามความต้องการของชุมชนในประเด็นต่อไปนี้

1.4.1 ฝึกทักษะต่อเนื่องจากการฝึกทักษะในการอบรม PLA-1 เช่น “ฝึกทักษะการสื่อสาร การฟังและการแสดงความคิดเห็น” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-1) “การฝึกพูดในที่ชุมชน” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-1) และ “การฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-1)

1.4.2 การฝึกทักษะตามข้อเสนอความต้องการเพิ่มเติม ได้แก่ “การพัฒนาบุคลิกภาพเบื้องต้น” (ฝึกครั้งที่ 1) “การฝึกทักษะมารยาทการต้อนรับแขกที่มาเยือนในชุมชน” (ครั้งที่ 1) “แนวปฏิบัติการเสิร์ฟอาหารและการรับประทานอาหารในงานเลี้ยงต่าง ๆ” (ครั้งที่ 1)

2. กำหนดและออกแบบเทคนิคและวิธีการ (PLA-2)

2.1 จัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์โดยใช้กระบวนการกลุ่มแบบพลวัต (Group Dynamic) ในการจัดอบรมวันแรก ภาคเช้าโดยจัดสมาชิกกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มแบบคละบพาทของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 4 กลุ่มๆ ละ 10 คน ตามบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินการ

ประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชน โดยจัดให้ทุกกลุ่มได้เคลื่อนไหวตามกิจกรรมและสถานการณ์จำลอง และบทบาทสมมุติที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเพื่อกระตุ้นความสัมพันธ์ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ผู้วิจัยได้ออบแบบการฝึกทักษะต่างๆตามประเด็นความต้องการของชุมชนที่ระบุไว้ในเป้าหมายการอบรม ข้อ 1.4 ผ่านกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่บูรณาการเข้ากับกิจกรรมการจัดสนทนากลุ่มและการประชุมกลุ่ม โดยใช้เทคนิคระดมสมองตามช่วงเวลาที่เหมาะสมและเอื้อต่อการฝึกทักษะได้อย่างต่อเนื่อง

2.2 ใช้เทคนิคการสนทนาปลายเปิด(Open-ended Conversation)โดยการชวนพูดชวนคุยในประเด็นที่สนใจร่วมกันเพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนาตามความต้องการร่วมของกลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชนในประเด็นต่างๆเช่นการบริหารจัดการประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชนด้านต่างๆ

2.3 จัดเสวนาประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคการระดมสมองและการใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม (ต่อพื้นที่วิจัย 1 หมู่บ้าน) โดยจัดสมาชิกคณะตามลักษณะของบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชน ดังนี้ กลุ่มที่ 1 จำนวน 14 คน ประกอบด้วย กลุ่มลูกเรือ 7 คน กลุ่มแกนนำเรือแข่ง 3 คนและกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง 4 คน กลุ่มที่ 2 จำนวน 13 คน ประกอบด้วย กลุ่มลูกเรือ 6 คน กลุ่มแกนนำเรือแข่ง 4 คนและกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง 3 คน และกลุ่มที่ 3 จำนวน 13 คน ประกอบด้วย กลุ่มลูกเรือ 7 คน กลุ่มแกนนำเรือแข่ง 3 คนและกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง 3 คน

2.4 สัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 20 คนตามความเหมาะสมของเงื่อนไขความสามารถในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในทุกประเด็นโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย (ทีมที่ 1)จำนวน 6 คนที่มีประสบการณ์ผ่านการอบรมหลักสูตรวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนางานประจำให้เป็นงานวิชาการของโรงพยาบาลน่านเมื่อปี พ.ศ.2549 ร่วมกับผู้ช่วยนักวิจัย (ทีมที่ 2) ซึ่งเป็นนักศึกษาที่อยู่ระหว่างการเรียนหลักสูตรการวิจัยเบื้องต้นจากวิทยาลัยเทคนิคน่านจำนวน 10-15 คนเพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวก (Facilitator) แก่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในระหว่างการจัดกิจกรรมเพื่อร่วมกันหาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมชุมชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ ร่วมกับกิจกรรมการฝึกทักษะผู้ให้ข้อมูลในประเด็นที่กำหนดตามความต้องการของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

3. ระยะเวลาและสถานที่การจัดอบรม(PLA-2)

ผู้วิจัย ผู้ช่วยทีมวิจัยทั้ง 2 ทีม ร่วมกันร่วมกับประธานกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ร่วมกันดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ 2 (PLA-2) จัดอบรม 2 วัน วันละ 6 ชั่วโมง แบ่งออกเป็นภาคเช้า 3 ชั่วโมงและภาคบ่าย 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

โดยจัดอบรม ณ หอประชุมของหมู่บ้านเป้าหมายตามที่ผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มแกนนำเรือแข่ง ประธานกลุ่มลูกเรือและประธานกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่งร่วมกันพิจารณากำหนดสถานที่

4. กิจกรรมการจัดอบรม (PLA-2)

4.1 กิจกรรมจัดอบรมวันแรก ภาคเช้า มีดังนี้

4.1.1 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ครั้งที่ 2 รอบที่ 1 เพื่อกระชับความสัมพันธ์และเพิ่มระดับความคุ้นเคยให้มากขึ้นโดยให้สมาชิกได้เคลื่อนไหวแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มโดยใช้กิจกรรม “รักกันฉันท์พี่น้อง-2” และ “มาเติมหัวใจให้เต็มสีห้องกันเถอะ-2” (รายละเอียดในภาคผนวก) ประกอบด้วย

1) กิจกรรมฝึกทักษะ ประกอบด้วยการฝึกทักษะ “การพัฒนาบุคลิกภาพเบื้องต้น” (ฝึกครั้งที่ 1) และ “กิจกรรมการฝึกพูดในที่ชุมชน” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-1) โดยจัดฝึกทักษะผ่านกิจกรรมถอดบทเรียน “เล่าสู่กันฟัง” ในข้อ 2)

2) กิจกรรม ถอดบทเรียน “เล่าสู่กันฟัง” เพื่อให้สมาชิกได้ทบทวนเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กิจกรรมและผลที่ได้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ 1 (PLA-1) เพื่อกำหนดจุดเริ่มต้นการพัฒนาต่อยอดผลที่ได้จากการอบรมครั้งที่ 1 เข้าสู่กระบวนการพัฒนาในการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ 2 (PLA-2)

4.1.2 จัดเสวนาประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคระดมสมอง ครั้งที่ 2 รอบที่ 1 โดยผู้วิจัยร่วมกับผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มแกนนำเรือแข่ง ประธานกลุ่มลูกเรือและประธานกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง ร่วมกันกำหนดประเด็นการจัดเสวนาประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคระดมสมอง คือ “ความต้องการพัฒนาการบริหารจัดการแนวทางเพื่อพัฒนานวัตกรรมชุมชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ตามองค์ประกอบด้านวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ตามความต้องการของชุมชนและประเด็นการพัฒนาทักษะด้านอื่นๆตามความต้องการของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัย ผู้ช่วยทีมวิจัยร่วมกับผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มแกนนำเรือแข่ง ประธานกลุ่มลูกเรือและประธานกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง ได้นำความต้องการพัฒนาทักษะของทีมแกนนำชุมชนไปกำหนดและออกแบบเทคนิค วิธีการและกิจกรรมให้สอดคล้องกับประเด็นและเนื้อหาในการพัฒนานวัตกรรมชุมชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ตามขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาในวันที่สอง ภาคบ่ายของการจัดอบรม

4.2 กิจกรรมจัดอบรมวันแรก ภาคบ่าย มีดังนี้

4.2.1 จัดการสนทนากลุ่ม ครั้งที่ 2 รอบที่ 1 จำนวน 3 กลุ่ม(ต่อพื้นที่วิจัย 1 หมู่บ้าน) โดยผู้วิจัยแบ่งสมาชิกกลุ่มคละกันตามคุณลักษณะบทบาทของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยผู้วิจัยร่วมกับผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มแกนนำเรือแข่ง ประธานกลุ่มลูกเรือและประธานกลุ่มผู้นำที่มกองเชียร์เรือแข่ง ร่วมกันกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มคือ “วิเคราะห์เจาะลึกการบริหารจัดการประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชน ย้อนหลัง 3 ปี (พ.ศ.2552-2554)

4.2.2 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ครั้งที่ 2 รอบที่ 2 เพื่อฝึกทักษะดังนี้

1) กิจกรรมฝึกทักษะ “การพัฒนาศิลปะการแข่งเรือ” (ฝึกทักษะต่อเนื่องครั้งที่ 2) และ “กิจกรรมการฝึกพูดในที่ชุมชน” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-1) โดยจัดฝึกทักษะผ่านกิจกรรมในข้อ 2)ในลำดับถัดไป

2) นำเสนอผลงานกลุ่ม 3 กลุ่มที่ได้จากข้อสรุปการจัดสนทนากลุ่ม ครั้งที่ 2 รอบที่ 1 ในข้อ 4.2.1) และร่วมกันสรุปเป็นภาพรวมของชุมชน

4.3 กิจกรรมจัดอบรมวันที่สอง ภาคเช้า มีดังนี้

4.3.1 จัดสนทนากลุ่มครั้งที่ 2 รอบที่ 2 จำนวน 3 กลุ่มโดยจัดสมาชิกคละกลุ่มตามบทบาท (ตามกลุ่มเดิม) โดยผู้วิจัยร่วมกับผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มแกนนำเรือแข่ง ประธานกลุ่มลูกเรือและประธานกลุ่มผู้นำที่มกองเชียร์เรือแข่ง ร่วมกันกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มคือ “แนวทางการสร้างนวัตกรรมชุมชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์” ชุดที่ 1 โดยใช้ประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชนตามความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยใช้ฐานข้อมูลประกอบการพัฒนาระบบความคิด จากแหล่งข้อมูลดังนี้

1) แหล่งข้อมูลจากชุมชนประกอบด้วยผลที่ได้จากการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ 1(PLA-1) ดังนี้

1.1) ความต้องการพัฒนาทักษะทีมงานแกนนำของชุมชน(กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม)

1.2) ความต้องการพัฒนาแนวปฏิบัติการบริหารจัดการประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชนในอนาคต 1 ปี (พ.ศ.2555)

1.3) องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชนเชิงสร้างสรรค์ตามความต้องการของชุมชน

1.4) องค์ประกอบด้านวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ตามความต้องการของชุมชน

2) แหล่งข้อมูลจากการศึกษาของผู้วิจัยประกอบด้วย

2.1) สรุปผลการศึกษาจากการวิจัยเชิงสำรวจและการวิจัยเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยดำเนินการในในวัตถุประสงค์วิจัยข้อที่ 1 และ วัตถุประสงค์วิจัยข้อที่ 2

4.3.2 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ครั้งที่ 2 รอบที่ 3 เพื่อฝึกทักษะดังนี้

1) กิจกรรมฝึกทักษะ “การพัฒนาศิลปะการพูดเบื้องต้น” (ฝึกต่อเนื่องครั้งที่ 3) และ “กิจกรรมการฝึกพูดในที่ชุมชน” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-1) โดยจัดฝึกทักษะผ่านกิจกรรมในข้อ 2) ในลำดับถัดไป

2) นำเสนอผลงานกลุ่ม 3 กลุ่ม ที่ได้จากข้อสรุปการจัดสนทนากลุ่มครั้งที่ 2 รอบที่ 2 ในข้อ 4.3.1) และร่วมกันสรุปเป็นภาพรวมของชุมชน

4.3.3 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาวัตถุประสงค์วิจัยที่ 2 “วิเคราะห์พฤติกรรมการณ์เครื่องมือแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มที่กำลังในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือใน 5 ระยะ ของกลุ่มผู้แสดงทางสังคม 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มลูกเรือ กลุ่มแกนนำเรือแข่งและกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง”

4.3.4 นัดหมายสมาชิกบางคนในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก(Indepth-interview) โดยการพูดคุยกับสมาชิกเป็นการส่วนตัวไม่ได้เปิดเผยต่อที่ประชุม

4.4 กิจกรรมจัดอบรมวันที่สอง ภาคบ่าย มีดังนี้

4.4.1 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ครั้งที่ 2 รอบที่ 4 เพื่อฝึกทักษะดังนี้

กิจกรรมฝึกทักษะ “มารยาทเบื้องต้นในการอยู่ร่วมกันในสังคม” (ครั้งที่ 1) “มารยาทการต้อนรับแขกที่มาร่วมงานในชุมชน” (ครั้งที่ 1) “แนวปฏิบัติการเสิร์ฟอาหาร” (ครั้งที่ 1) “มารยาทการรับประทานอาหาร” (ครั้งที่ 1) โดยใช้สถานการณ์จำลองและแสดงบทบาทสมมุติที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์

4.4.2 จัดเสวนาประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคระดมสมอง ครั้งที่ 2 รอบที่ 2 จำนวน 3 กลุ่มโดยจัดสมาชิกแต่ละกลุ่มตามบทบาท(ตามกลุ่มเดิม) โดยผู้วิจัยร่วมกับผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มแกนนำเรือแข่ง ประธานกลุ่มลูกเรือและประธานกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง ร่วมกันกำหนดประเด็นการเสวนา 2 ประเด็นคือ

1) ร่วมกันทบทวนและตรวจสอบความครบถ้วนของกิจกรรมที่เป็นข้อตกลงร่วมกันที่ทุกคนต้องปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของตนเองเพื่อตอบสนองต่อแนวปฏิบัติของวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพดังนี้

1.1) กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติร่วมกันใน นวัตกรรมชุมชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพด้านที่ 1 “แนวทางการพัฒนากระบวนการคิดโดยชุมชนมีส่วนร่วม” “ด้านการบริหารจัดการประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชนเชิงสร้างสรรค์

1.2) กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติร่วมกันในนวัตกรรมชุมชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพด้านที่ 2 “แนวปฏิบัติการบริหารจัดการประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชนเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนมีส่วนร่วม”

2) ร่วมกันกำหนดประเด็นความต้องการพัฒนาทักษะที่เมแกนนำชุมชน(กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม)ในการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ 3 (PLA-3) ในครั้งต่อไป

4.4.3 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ครั้งที่ 2 รอบที่ 5 เพื่อฝึกทักษะดังนี้

1) กิจกรรมฝึกทักษะ “มารยาทการต้อนรับแขกที่มาร่วมประชุมในชุมชน” (ครั้งที่ 2) “แนวปฏิบัติการเสิร์ฟอาหารว่างและน้ำดื่ม” (ครั้งที่ 1) โดยใช้สถานการณ์จำลองและแสดงบทบาทสมมติให้สอกล้องตามวัตถุประสงค์ ของการนำเสนอผลงานกลุ่ม 3 กลุ่มที่ได้จากข้อสรุปการเสวนาประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคระดมสมอง ครั้งที่ 2 รอบที่ 2 ในข้อ 4.4.2)

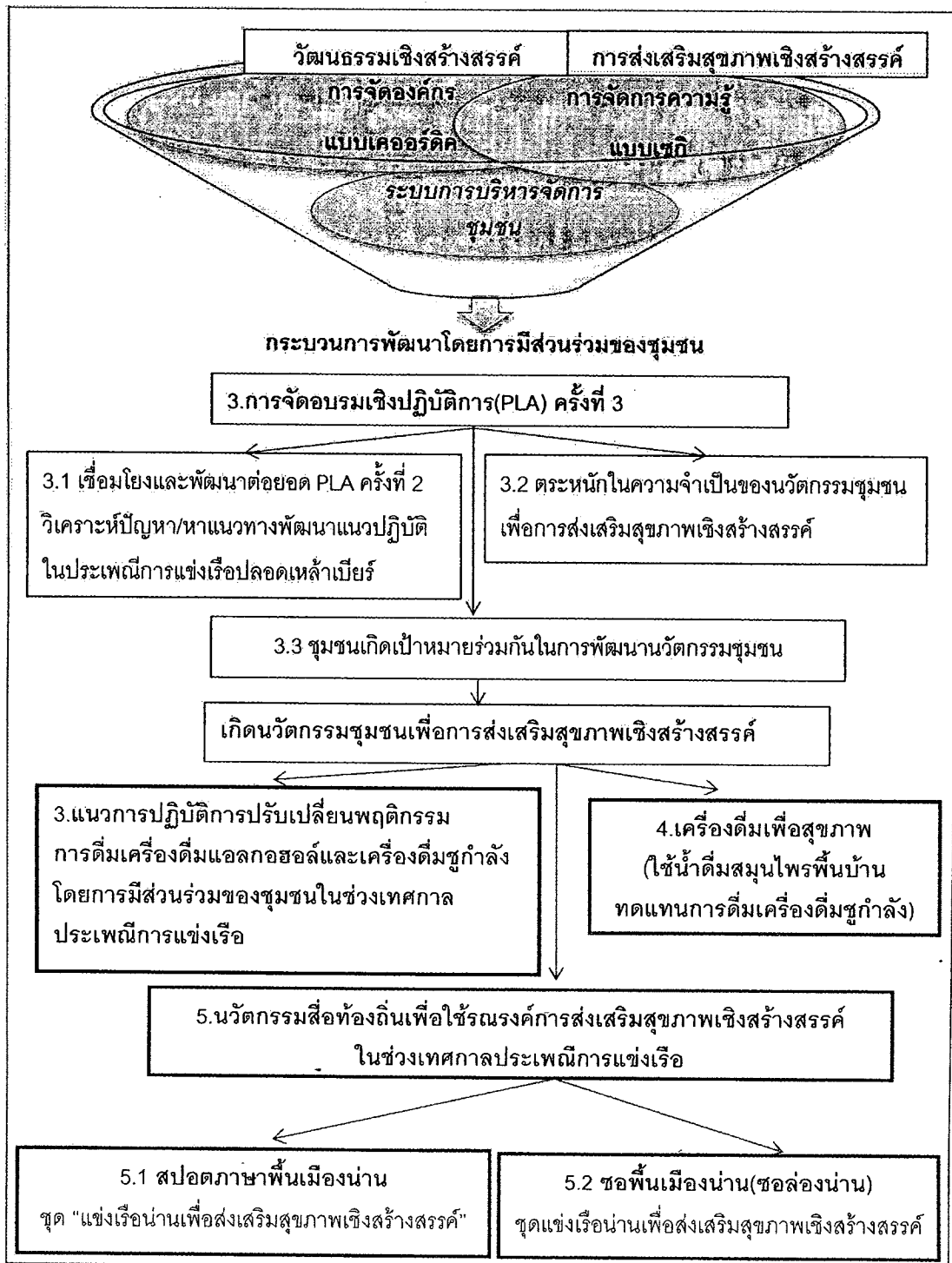
2) ฝึกทักษะ “การพัฒนานาคลิกภาพเบื้องต้น” (ฝึกต่อเนื่องครั้งที่ 4) และ “กิจกรรมการฝึกพูดในที่ชุมชน” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-1) โดยจัดฝึกทักษะผ่านกิจกรรมในข้อ 4.4.2)ในลำดับถัดไป

3) นำเสนอผลงานกลุ่ม 3 กลุ่มที่ได้จากข้อสรุปการเสวนาประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคระดมสมอง ครั้งที่ 2 รอบที่ 2 ในข้อ 4.4.2)และร่วมกันสรุปเป็นภาพรวมของชุมชน

4.4.4 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาวัตถุประสงค์วิจัยที่ 2 “วิเคราะห์พฤติกรรมกรดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือใน 5 ระยะ ของกลุ่มผู้แสดงทางสังคม 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มลูกเรือ กลุ่มแกนนำเรือแข่งและกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง”

ตอนที่ 3.3 ขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งเรือโดย ชุมชนมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่วิจัย 2 พื้นที่ร่วมกัน ออกแบบขั้นตอนและ กระบวนการพัฒนาเพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งเรือในชุมชนโดยชุมชนมีส่วนร่วมโดยการ ประยุกต์ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ 3 (PLA-3) ตาม รายละเอียดที่แสดงในภาพ 9 ดังนี้

ภาพ 9 แสดงขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในประเพณีการแข่งเรือ

จากภาพ 9 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมครั้งที่ 3 (PLA-3) ตามขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาเพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือโดยชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

การดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมครั้งที่ 3 (PLA-3) ตามขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาดังนี้

1. เป้าหมายการอบรม (PLA-3) เพื่อผู้วิจัยได้ชี้แจงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ 3 (PLA-3) ดังนี้

1.1 เพื่อให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการเชื่อมโยงข้อมูลใน ส่วนที่เป็น “ผลที่ได้จากการอบรม” ทั้ง 2 ครั้งและนำข้อมูลมาวางแผนพัฒนาต่อยอดให้เกิดเป็น ข้อตกลงร่วมที่เป็นแนวปฏิบัติของชุมชน

1.2 เพื่อทบทวนผลที่ได้จากการอบรมครั้งที่ 1 (PLA-1) มีดังนี้

1.2.1 ความต้องการพัฒนาทักษะที่เมแกนนำชุมชนต่อเนื่อง

1.2.2 ความต้องการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการประเพณีการแข่งขันเรือใน ชุมชนในอนาคตภายใน 1 ปี(พ.ศ.2555)

1.3 เพื่อทบทวนผลที่ได้จากจัดอบรมครั้งที่ 2 (PLA-2) มีดังนี้

1.3.1 ข้อตกลงร่วมที่เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินการด้าน “แนวทางการ พัฒนาระบบการคิดโดยชุมชนมีส่วนร่วม” ด้านการบริหารจัดการประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชน เชิงสร้างสรรค์

1.3.2 ข้อตกลงร่วมที่เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินการด้าน “แนวทางการ บริหารจัดการ ประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชนเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนมีส่วนร่วม” ประกอบด้วย แนวปฏิบัติ 3 ด้านคือ

1) แนวปฏิบัติในการปรับเปลี่ยนเป้าหมายการแข่งขันเรือในปี พ.ศ.

2555

2) แนวปฏิบัติการสร้างและพัฒนาทักษะกลุ่มลูกเรือเยาวชน

3) แนวปฏิบัติในการสร้างการยอมรับและเกิดความตระหนักร่วมใน ชุมชน

4) แนวปฏิบัติที่จะนำไปกำหนดเป็นข้อตกลงร่วมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ จริงเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือ ใน 3 เรื่อง คือ

4.1) แนวปฏิบัติการเตรียมความพร้อมเพื่อสร้างและพัฒนา “กลุ่มลูกเรือเยาวชน” รองรับการสืบทอดประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชนเชิงสร้างสรรค์

4.2) แนวปฏิบัติการฝึกซ้อมพายเรือเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์

4.3) แนวปฏิบัติการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือ

1.4 เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินการประเพณีการแข่งขันเรือปลอดเหล้าเบียร์ในชุมชนย้อนหลัง 3 ปี (พ.ศ.2552-2554)

1.5 เพื่อสร้างความเข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องพัฒนานวัตกรรมชุมชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชนเป็นเครื่องมือ

1.6 เพื่อสร้างเป้าหมายร่วมของชุมชนในการพัฒนานวัตกรรมชุมชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์

1.7 เพื่อพัฒนาทักษะทีมแกนนำชุมชนอย่างต่อเนื่องตามความต้องการของชุมชนเพื่อให้สามารถดำเนินการพัฒนานวัตกรรมชุมชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ตามความต้องการของชุมชน โดยกำหนดประเด็นการพัฒนาทักษะ ดังนี้

1.7.1 ฝึกทักษะต่อเนื่องจากการฝึกทักษะในการอบรม PLA-1 ได้แก่ “ฝึกทักษะการสื่อสาร การฟังและการแสดงความคิดเห็น” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-1) “การฝึกพูดในที่ชุมชน” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-1) และ “การฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-1)

1.7.2 ฝึกทักษะต่อเนื่องจากการฝึกทักษะในการอบรม PLA-2 ได้แก่ “การพัฒนาบุคลิกภาพเบื้องต้น” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-2) “การฝึกทักษะมารยาทการต้อนรับแขกที่มาเยือนในชุมชน” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-2) “แนวปฏิบัติการเสิร์ฟอาหารและการรับประทานอาหารในงานเลี้ยงต่างๆ” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-2)

1.7.3 ฝึกทักษะตามข้อเสนอความต้องการเพิ่มเติม ได้แก่ “ทักษะการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในที่ประชุม” “ทักษะการนำเสนอความคิดเห็นของตนเองต่อที่ประชุม” “ทักษะการโน้มน้าวจิตใจผู้ฟังให้เห็นคุณค่าความคิดเห็นของตนเอง” “ทักษะการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย การวางแผน” (ฝึกทักษะครั้งที่ 1) “ทักษะการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทีมงานอื่นให้ทำงานสำเร็จ” (ฝึกทักษะครั้งที่ 1)

2. กำหนดและออกแบบเทคนิคและวิธีการ (PLA-3)

2.1 จัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์โดยใช้กระบวนการกลุ่มแบบพลวัต (Group Dynamic) ในการจัดอบรมวันแรก ภาคเช้าโดยจัดสมาชิกกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มแบบคละบบทบาทของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 4 กลุ่มๆ ละ 10 คน ตามบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินการ ประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชน โดยจัดให้ทุกกลุ่มได้เคลื่อนไหวตามกิจกรรมและสถานการณ์จำลอง และบทบาทสมมุติที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเพื่อกระชับความสัมพันธ์ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ผู้วิจัยได้ออบแบบการฝึกทักษะต่างๆตามประเด็นความต้องการของชุมชนที่ระบุไว้ในเป้าหมายการอบรม ข้อ 1.7 ผ่านกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่บูรณาการเข้ากับกิจกรรมการจัดสนทนากลุ่มและการประชุมกลุ่ม โดยใช้เทคนิคระดมสมองตามช่วงเวลาที่เหมาะสมและเอื้อต่อการฝึกทักษะได้อย่างต่อเนื่อง

2.2 ใช้เทคนิคการสนทนาปลายเปิด (Open-ended Conversation) โดยการชวนพูดชวนคุยในประเด็นที่สนใจร่วมกันเพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนาตามความต้องการร่วมของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชนในประเด็นต่างๆ เช่น การบริหารจัดการประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชนด้านต่าง ๆ ความคิดเห็นต่อ การฝึกซ้อมพายเรือเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ และความคิดเห็นต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือ

2.3 จัดเสวนาประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคการระดมสมองและการใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม (ต่อพื้นที่วิจัย 1 หมู่บ้าน) โดยจัดสมาชิกคละตามลักษณะของบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประเพณีการแข่งขันเรือในชุมชน ดังนี้ กลุ่มที่ 1 จำนวน 14 คน ประกอบด้วย กลุ่มลูกเรือ 7 คน กลุ่มแกนนำเรือแข่ง 3 คนและกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง 4 คน กลุ่มที่ 2 จำนวน 13 คน ประกอบด้วย กลุ่มลูกเรือ 6 คน กลุ่มแกนนำเรือแข่ง 4 คนและกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง 3 คน และกลุ่มที่ 3 จำนวน 13 คน ประกอบด้วย กลุ่มลูกเรือ 7 คน กลุ่มแกนนำเรือแข่ง 3 คนและกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง 3 คน

2.4 สัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 20 คนตามความเหมาะสมของเงื่อนไขความสามารถในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในทุกประเด็นโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย (ทีมที่ 1) จำนวน 6 คนที่มีประสบการณ์ผ่านการอบรมหลักสูตรวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนางานประจำให้เป็นงานวิชาการของโรงพยาบาลน่านเมื่อปี พ.ศ.2549 ร่วมกับผู้ช่วยนักวิจัย (ทีมที่ 2) ซึ่งเป็นนักศึกษาที่อยู่ระหว่างการเรียนหลักสูตรการวิจัยเบื้องต้นจากวิทยาลัยเทคนิคน่านจำนวน 10-15 คนเพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวก (Facilitator) แก่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในระหว่างการจัด

กิจกรรมเพื่อร่วมกันหาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมชุมชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ ร่วมกับกิจกรรมการฝึกทักษะผู้ให้ข้อมูลในประเด็นที่กำหนดตามความต้องการของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

3. ระยะเวลาและสถานที่การจัดอบรม (PLA-3) ผู้วิจัย ผู้ช่วยทีมวิจัยทั้ง 2 ทีม ร่วมกับประธานกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มร่วมกันดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ 3 (PLA-3) จัดอบรม 2 วัน วันละ 6 ชั่วโมง แบ่งออกเป็นภาคเช้า 3 ชั่วโมง และภาคบ่าย 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง โดยจัดอบรม ณ หอประชุมของหมู่บ้านเป้าหมาย ตามที่ผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มแกนนำเรือแข่ง ประธานกลุ่มลูกเรือและประธานกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่งร่วมกันพิจารณากำหนดสถานที่

4 กิจกรรมการจัดอบรม (PLA-3)

4.1 กิจกรรมจัดอบรมวันแรก ภาคเช้า มีดังนี้

4.1.1 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ครั้งที่ 3 รอบที่ 1 เพื่อกระชับความสัมพันธ์และเพิ่มระดับความคุ้นเคยให้มากขึ้นโดยให้สมาชิกได้เคลื่อนไหวแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มโดยใช้กิจกรรม “รักกันฉันท์พี่น้อง-3” “มาเติมหัวใจให้เต็มสีห้องกันเถอะ-3(รายละเอียดในภาคผนวก) ประกอบด้วย

1) กิจกรรมฝึกทักษะ ประกอบด้วยการฝึกทักษะ “การพัฒนาบุคลิกภาพ การยืน การเดิน การนั่ง การยืนพุดในที่ชุมชน” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-2) ฝึกทักษะ “การทำงานเป็นทีม” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-1) และ “กิจกรรมการฝึกพุดในที่ชุมชน” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-1) และกิจกรรมถอดบทเรียน “เล่าสู่กันฟัง” ในข้อ 2)

2) กิจกรรม ถอดบทเรียน “เล่าสู่กันฟัง” เป็นกิจกรรมที่กำหนดขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ 3 (PLA-3) โดยผู้วิจัยร่วมกับผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มแกนนำเรือแข่ง ประธานกลุ่มลูกเรือและประธานกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง ร่วมกันกำหนดประเด็นถอดบทเรียน ดังนี้

2.1) กำหนดกิจกรรมให้สมาชิกกลุ่มได้ร่วมกันทบทวนเป้าหมายวัตถุประสงค์ กิจกรรมและผลที่ได้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ 1 (PLA-1) และ ครั้งที่ 2 (PLA-2)

- 2.2) สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการเชื่อมโยงข้อมูลในส่วนที่เป็น
- “ผลที่ได้จากการอบรม” ทั้ง 2 ครั้งและนำข้อมูลมาวางแผนพัฒนาต่อยอดให้เกิดเป็นข้อตกลงร่วมที่
 - เป็นแนวปฏิบัติของชุมชนโดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต้องร่วมกันพิจารณากำหนดกิจกรรมให้มีความ

สอดคล้องและเหมาะสมโดยที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มบุคคลอื่นในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้ามามีส่วนร่วมโดยสมัครใจและเต็มใจที่จะนำข้อตกลงร่วมไปสู่การปฏิบัติจริงได้ตามความต้องการของชุมชน

4.1.2 จัดเสวนาประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคระดมสมอง ครั้งที่ 3 รอบที่ 1 โดยผู้วิจัยร่วมกับผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มแกนนำเรือแข่ง ประธานกลุ่มลูกเรือและประธานกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง ร่วมกันกำหนดประเด็นการจัดเสวนาประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคระดมสมอง คือ ทบทวนประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประเพณีการแข่งขันเรือปลอดเหล้าเปียร์ในชุมชนตามบทบาทหน้าที่ของตนเองทั้งเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยตรงหรือเป็นทีมสนับสนุนอำนวยความสะดวกต่อทีมงานใน 3 ประเด็น คือ

- 1) วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินการประเพณีการแข่งขันเรือปลอดเหล้าเปียร์ในชุมชน
- 2) วิเคราะห์ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการฝึกซ้อมพายเรือ
- 3) วิเคราะห์ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มชูกำลังต่อการพายเรือในระยะที่ 2 ช่วงเวลาระหว่างการแข่งขัน

4.1.3 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ครั้งที่ 3 รอบที่ 2 เพื่อฝึกทักษะ ดังนี้

- 1) กิจกรรมฝึกทักษะ“กิจกรรมการฝึกพูดในที่ชุมชน” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-1) “การพัฒนานุคลิกภาพ การยืน การเดิน การนั่ง การยืนพูดในที่ชุมชน” (ฝึกทักษะต่อเนื่องครั้งที่ 2) และ โดยจัดฝึกทักษะผ่านกิจกรรมในข้อ 2) ในลำดับถัดไป
- 2) นำเสนอผลงานกลุ่ม 3 กลุ่มที่ได้จากข้อสรุปการเสวนาประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคระดมสมอง ครั้งที่ 3 รอบที่ 1 หัวข้อ 4.1.2 และร่วมกันสรุปเป็นภาพรวมของชุมชน

4.1.4 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาวัตถุประสงค์วิจัยที่ 2 ตอน 2.1 และ ตอน 2.2 “พฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือใน 5 ระยะ ของกลุ่มผู้แสดงทางสังคม 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มลูกเรือ กลุ่มแกนนำเรือแข่งและกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง (นำเสนอประเด็นเนื้อหาต่อเนื่องจากการนำเสนอในการอบรมครั้งที่ 2 (PLA-2))

4.2 กิจกรรมจัดอบรมวันแรก ภาคบ่าย มีดังนี้ 4.2.1) จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Groups Discussion) ครั้งที่ 3 รอบที่ 1 จำนวน 3 กลุ่ม (ต่อพื้นที่วิจัย 1 หมู่บ้าน) โดยผู้วิจัยแบ่ง

สมาชิกกลุ่มจะกันตามคุณลักษณะบทบาทของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยผู้วิจัยร่วมกับผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มแกนนำเรือแข่ง ประธานกลุ่มลูกเรือและประธานกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง ร่วมกันกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มคือ ประเด็นที่ 1 “การพิจารณากำหนดเป้าหมายร่วมในการพัฒนาวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์” ตามความต้องการของชุมชน ประเด็นที่ 2 “การพิจารณาเลือกประเด็นที่ต้องการนำมาพัฒนาแนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์” ตามความต้องการของชุมชน

4.2.2 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ครั้งที่ 3 รอบที่ 3 เพื่อฝึกทักษะดังนี้

1) กิจกรรมฝึกทักษะ ประกอบด้วย “การพัฒนาศิลปะภาพเบื้องต้น” (ฝึกทักษะต่อเนื่องครั้งที่ 3) และ “กิจกรรมการฝึกพูดในที่ชุมชน” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-1) ฝึกทักษะ “การทำงานเป็นทีม” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-1) “ทักษะการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย การวางแผน” (ฝึกทักษะครั้งที่ 1) โดยจัดฝึกทักษะผ่านกิจกรรม “แข่งเรือรักษารักซ์แข่งเรือ” และ กิจกรรมในข้อ 2) ในลำดับถัดไป

2) นำเสนอผลงานกลุ่ม 3 กลุ่ม ที่ได้จากข้อสรุปการจัดสนทนากลุ่ม ครั้งที่ 3 รอบที่ 1 ในข้อ 4.2.1) และร่วมกันสรุปเป็นภาพรวมของชุมชน

4.2.3 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาวัตถุประสงค์วิจัยที่ 2 ตอน 3.5 ปัจจัยด้านสื่อที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้แสดงทางสังคม 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มลูกเรือ กลุ่มแกนนำเรือแข่งและกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง” และนำเสนอแนวความคิดการส่งเสริมสุขภาพตามกฎอศตาวา

4.2.4 นัดหมายสมาชิกบางคนในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกโดยการพูดคุยกับสมาชิกเป็นการส่วนตัวไม่ได้เปิดเผยต่อที่ประชุม

4.3 กิจกรรมจัดอบรมวันที่สอง ภาคเช้า มีดังนี้

4.3.1 จัดเสวนาประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคระดมสมอง ครั้งที่ 3 รอบที่ 2 จำนวน 3 กลุ่มโดยจัดสมาชิกละกลุ่มตามบทบาท(ตามกลุ่มเดิม)

โดยผู้วิจัยร่วมกับผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มแกนนำเรือแข่ง ประธานกลุ่มลูกเรือและประธานกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง ร่วมกันกำหนดประเด็นการจัดเสวนาประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคระดมสมอง คือร่วมกันกำหนดประเด็นการเสวนา 3 ประเด็นคือ

1) ร่วมกันทบทวนและตรวจสอบความครบถ้วนของกิจกรรมตามแนวปฏิบัติการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือใน 5 ระยะ

2) ร่วมกันทบทวนและตรวจสอบความครบถ้วนของกิจกรรมตามแนวปฏิบัติการดื่มเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพโดยใช้น้ำดื่มสมุนไพรเพื่อทดแทนการดื่มเครื่องดื่มชูกำลังในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่ม

3) ร่วมกันทบทวนและตรวจสอบความครบถ้วนของกิจกรรมในการกำหนดประเภทของสื่อ เนื้อหาและขั้นตอนการผลิตนวัตกรรมสื่อท้องถิ่นเพื่อใช้ประชาสัมพันธ์และรณรงค์การส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์

4.3.2 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ครั้งที่ 3 รอบที่ 4 เพื่อฝึกทักษะดังนี้

1) กิจกรรมฝึกทักษะ ประกอบด้วย“กิจกรรมการฝึกพูดในที่ชุมชน” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-1) ฝึกทักษะ“การทำงานเป็นทีม” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-1) “ทักษะการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย การวางแผน” (ฝึกทักษะครั้งที่ 2) “ทักษะการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในที่ประชุม” “ทักษะการนำเสนอความคิดเห็นของตนเองต่อที่ประชุม” “ทักษะการโน้มน้าวจิตใจผู้ฟังให้เห็นคุณค่าความคิดเห็นของตนเอง” โดยจัดฝึกทักษะผ่านกิจกรรม “แข่งเรือรักษะและรักษะแข่งเรือ” และ กิจกรรมในข้อ 2)ในลำดับถัดไป

2) นำเสนอผลงานกลุ่ม 3 กลุ่มที่ได้จากข้อสรุปการจัดเสวนาประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคระดมสมอง ครั้งที่ 3 รอบที่ 2 และร่วมกันสรุปเป็นภาพรวมของชุมชน

4.4 กิจกรรมจัดอบรมวันที่สอง ภาคบ่าย มีดังนี้

4.4.1 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ครั้งที่ 3 รอบที่ 4 เพื่อฝึกทักษะดังนี้

กิจกรรมฝึกทักษะ ประกอบด้วย“การพัฒนานุคลิกภาพเบื้องต้น” (ฝึกทักษะต่อเนื่องครั้งที่ 3) และ “กิจกรรมการฝึกพูดในที่ชุมชน” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-1) ฝึกทักษะ“การทำงานเป็นทีม” (ฝึกทักษะต่อเนื่องจาก PLA-1) “ทักษะการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย การวางแผน” (ฝึกทักษะครั้งที่ 2) “ทักษะการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในที่ประชุม” “ทักษะการนำเสนอความคิดเห็นของตนเองต่อที่ประชุม” “ทักษะการโน้มน้าวจิตใจผู้ฟังให้เห็นคุณค่าความคิดเห็นของตนเอง” โดยจัดฝึกทักษะผ่านกิจกรรม “แข่งเรือรักษะและรักษะแข่งเรือ”

4.4.2 จัดเสวนาประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคระดมสมอง ครั้งที่ 3 รอบที่ 3 จำนวน 3 กลุ่มโดยจัดสมาชิกแต่ละกลุ่มตามบทบาท(ตามกลุ่มเดิม)โดยผู้วิจัยร่วมกับผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มแกนนำเรือแข่ง ประธานกลุ่มลูกเรือและประธานกลุ่มผู้นำทีมกองเชียร์เรือแข่ง ร่วมกัน

กำหนดประเด็นการจัดเสวนาประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคระดมสมอง คือร่วมกันกำหนดประเด็นการเสวนา 3 ประเด็นคือ

1) ประเด็นที่ต้องการกำหนดไว้ในแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจะสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการประเมินผลการทดลองใช้สื่อท้องถิ่นเพื่อประชาสัมพันธ์และรณรงค์การส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังในช่วงเทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือ

2) ขั้นตอนและกระบวนการผลิตสื่อท้องถิ่นและการทดลองใช้สื่อ

3) สะท้อนภาพความคิดเห็นและสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมครั้งที่ 1-3 (PLA 1-3)

อนึ่ง การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยตระหนักถึงการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยโดยได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ตามเอกสารรับรองโครงการวิจัยเลขที่ 55 02 03 0003 เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2555 เนื่องจากประเด็นที่ศึกษามีความละเอียดอ่อนเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มชูกำลังซึ่งเป็นวิถีชีวิตส่วนตัวของแต่ละบุคคล และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมโครงการวิจัยต้องถูกสัมภาษณ์เชิงลึก ตอบแบบสอบถาม เข้าร่วมการสนทนากลุ่มและการจัดเวทีเสวนากลุ่ม ถูกสังเกตพฤติกรรมและถูกบันทึกเสียง และบันทึกภาพในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล จากประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยได้ตระหนักและถามความสมัครใจก่อนสัมภาษณ์หรือรวมกิจกรรมในโครงการพร้อมขออนุญาตบันทึกเสียง บันทึกภาพโดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมโครงการวิจัยสามารถหยุดและเลิกให้ข้อมูลได้ตลอดเวลาการสัมภาษณ์พร้อมให้คำมั่นใจว่าจะลบข้อมูลจากการบันทึกเสียงทันทีที่เสร็จสิ้นการถอดเทปและเก็บข้อมูลไว้เป็นความลับ การรายงานผลการศึกษาผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดรหัสผู้ให้ข้อมูลซึ่งผู้อ่านไม่สามารถรู้ได้ว่าผู้ให้ข้อมูลเป็นใคร